Թ. ՏԱՐԻ 2559 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ԱՒԵԼԵԱՑ 4384 5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1892 24 ՄՈՒՀԱՐԻՄ 1310 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آروره‌لك غزته‌سی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆԵՐԴԵՍԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գրանցեալ տարադրամ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած, նամակ կամ այլ գրութիւն
ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏՈՍ 5/17 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՑ Բ.

Գաղատիա և Երիխուէն

Գաղատիոյ (Էնկիւրիւ) անգլ. դեր-հիւպատոս Նիւգընն կը ծանուցանէ իւր տեղեկագրով թէ վերջին տարեշրջանին մէջ ներածմունք և արտածմունք աւելցած են թեթեւապէս, մանաւանդ արմտեաց և ափիոնի արտածման վրայ յաւելում կ'երեւի։ Զգաղատիա Կ. Պոլսոյ հետ միացնել կոչուած երկաթուղւոյն հետզհետէ շինուելումն առաթիւ, որով փոխադրման մեծագոյն դիւրութիւնք կ'ընծայուին, ցորենն ընդարձակագոյն հողի մը վրայ մշակուած է այս տարի, և օդերուն նպաստաւոր երթալուն շնորհիւ, առատ հունձք գոյացած է։ Կ. Պոլսոյ մէջ գնները շահաւոր էին արմտեաց վրայ, հակառակ փոխադրութեան չափազանց սղութեան, և հետեւապէս, Էնկիւրիի կուսակալութեան աւելորդ հունձքերէն երկու երրորդ մասը Կ. Պոլիս ղրկուեցաւ։ Արմտեաց արտածման առաւելութիւնն հնձոց առատութենէն կախում ունի սովորաբար։

Գաղթականներոց (խահուէ, շաքար,) և ապակեղինաց ու երկաթեղինաց (Խուրդեվէր) աճումէն գլխաւորապէս օգտեցան դերմանական և ֆրանսական տուներ։ Դեր-հիւպատոսը ցաւելով կը յիշէ թէ անգլիական տուներ ձեռներիցութիւն չեն ցուցներ Գաղատիոյ կողմն, և ասպարէզը թողած են Գերմանաց և Ֆրանսացւոց։ Անգլ. գործարանատերը և վաճառականք շատ լաւ կընային մրցիլ Գերմանաց դէմ։ Ցառաջադոյն ինչ որ կը ծախուէր իբրև «անգլիական ապրանք» կը ծախուէր և բնիկներն այս անուան պատիւ կ'ընծայէին վաճառաց մասին։ Այսօր իսկ բնիկներէն շատեր կը կարծեն թէ իրենց գնած գերմանական վաճառք անգլիական են։ Գաղատիա մեծ ապագայ ունեցող երկիր մ'է, կ'ըսէ Պ. Նիւգընն, Կ. Պոլսոյ հետ երկաթուղւոյ հաստատումը մանաւանդ մեծ կարեւորութիւն պիտի տայ այն կողմերուն։ Հետեւապէս, ցաւալի կը համարի որ անգլ. գործարանատերաց շահը կ'անցնի գերմանական և ֆրանսական տուներուն։ Անցեալ տարի անգլ. տուն մը արտօնութիւն ստացաւ շահագործելու արծաթի հանք մը Էնկիրիի մօտ, բայց արտօնութիւնն ստանալէն ետեւ ուրիշ ո՛և է ձեռնարկութիւն չըրաւ։ Գերման գործիչներ նահանգին այլ և այլ կողմերը խուզարկեցին հանքեր երեւան հանելու համար, բայց թէ ինչ կրցան տնել՝ չյայտնուեցաւ։ Հանքածուխ գտնուեցաւ ուրեք ուրեք, բայց տեսակն և հաւանական քանակութիւնն ևս դեռ չեն ճշդուած։ Երկրին հանքային հարստութեան մասին բնաւ տարակոյս չկայ, և յայտնի է թէ միայն դրամագլխոյ և ձեռներիցութեան կը կարօտի՝ շահաբեր արդիւնք տալու համար։ Թէպէտ Գաղատիոյ նահանգն իբր մէկ միլիոն անգլ. ոսկւոյ գործ կ'ընէ տարին, սեղանաւորական միակ հաստատութիւն մը անդամ չունի։ Վաշխառու անհատներ մեծ շահ կ'ընեն։ անոնց տոկոսի սակերն 100ին 12է մինչեւ 50 կը բարձրանան։ Տոկոսի սակերուն տարապայման բարձրութեան պատճառաւ, վաճառականութիւնն և արհեստագործութիւնն ետ կը մնան, և երկիրը կարելի եղածին չափ հարստութիւն չի տար ժողովրդեան։ Հիւպատոսը Գաղատիոյ մասին կը յարէ նաև թէ աւազակութենէ դերծ կը դանուի բոլորովին։

* * *

Գոհացուցիչ է տեսնել Պ. Նիւգընի տեղեկագրէն թէ երկաթուղւոյ շինութիւնը անմիջական կերպիւ օգտակար եղած են երկրագործներուն, թէպէտ տեսութենէ պէտք չէ վրիպեցնենք թէ անցեալ տարի երկաթուղւոյ շինութեան հետ ուրիշ պարագայ մ'ևս կար որ Փոքր Ասիոյ երկրագործներուն բաւական շահաբեր եղաւ, այն է՝ Ռուսիոյ սովը։ Գաղատիոյ նահանգին մէջ երկրագործք այնքան բաղաքերուած են արդէն որ ցորենի մշակութեան յատկացեալ արտերն ընդարձակած և նոր հողեր մշակութեան ներքեւ առած են։ Միեւնոյն ժամանակ դիտելի է որ երկրագործական նորահնար գործիք ամենեւին մուտ չեն գտած ի Գաղատիա, որոյ քարուտ հողն արդէն չի յարմարիր մեքենայից գործածութեան։ Բնիկները շնորհակալութեամբ կ'ընդունին եթէ իրենց հողին բնութեան յարմարող պարզ բայց ամուր շինուած գործիք հայթայթուին իրենց։ Արդի գործիներով երկիրը բաւական խորունկ չի հերկուիր։ Գաղատիա Իտալիայի չափ ընդարձակ է, 31,000 քառ. մղոն տարածութիւն ունենալով, և թէպէտ Իտալիայի մասամբ ամուլ հողը կ'ապրեցնէ աւելի քան չորս միլիոն բնակիչ, Գ. Նիւգընն կը հաշուէ թէ Գաղատիոյ նահանգին բնակիչը 900,000է աւելի չեն։ Գերման դրամատերաց կողմէ ներկայացուցիչներ վերջերս աչքէ անցուցին Գաղատիոյ նահանգն, առեւտրական և երկրագործական նպատակներով գաղութներով (գաղթականութիւններ) հաստատելու դիտմամբ։

Գաղատիոյ նահանգին վրայ անգլ. հիւպատոսին այս դիտողութիւնք ուշադրաւ են, մանաւորապէս Հայերուն համար, որք Փոքր Ասիոյ ներսերն առեւտրական, սեղանաւորական և երկրագործական ոչ սակաւ զբաղում կը գտնեն, և իրենք ամենէն աւելի իրաւեկ պէտք է ըլլան երբ օտարներն անդամ մտանելիս կ'ընեն ինչ ինչ կէտեր, իբրեւ անտեսական մեծ ապագայ ունենալու սահմանուած վայրեր։ Մեք կը կարծենք թէ Պ. Նիւգընի ուղղեալ ծանօթութիւնք վրիպած են մերթոյց մեծագոյն մասին ուշադրութենէն, որք անտես կ'ընեն Գաղատեան երկաթուղւոյ գծին երկու կողմերը դանուող գաւառները, բայց աւասիկ օտարազգիք մեզմէ աղէկ կը հասկնան մեր երկրին առեւտրական և արհեստական արժէքն, և ի մասնաւորի Գերմանք կը պատրաստուին այն կողմեր հաստատուիլ իրենց արհեստները բանեցնելու և նահանգին վաճառականութեան մէկ կարեւոր մասը ձեռք անցուցնելու համար։ Այս իրողութիւնք այնքան կարեւոր են որ առիթ պէտք չէ փախցնենք զանոնք մերայոց «աչքը խօթելու» համար, ռամիկ այլ ազդեցիկ բացատրութեամբ, որուն միակ արդարացումն այս դիտողութեանս անկեղծութիւնը պէտք է ըլլայ։

Երբ Օսմ. Տէրութեան սահմանաց մէջ իսկ կան այսպիսի յուսալից վայրեր, ուր տնտեսական ամեն նպաստաւոր ակնկալութիւններէ զատ, աւազակութեան բնակիչ բարձումն ևս շահագործութեան կ'ընծայէ ամեն բանաւոր ապահովութիւն, ի՞նչ պէտք է խորհինք մեր գաւառայոյց մէկ մասին դատապարտելի միամտութեան վրայ որով Ամերիկա կը գաղթեն, և ինչպէս անցեալ օր ալ կը գրէինք, փոխանակ Աւետաց երկրի մը՝ յուսոյ ձոր մը կը գտնեն հոն։ Այն Հայն որ Միացեալ Նահանգաց ճարպիկ և կորովի տարրերուն դէմ չի կրնար մրցիլ իւր թերի լեզուագիտութեամբ, իւր դրամագլխոյ անբաւականութեամբ, իւր հնաւեակ արհեստավարժութեամբ, կրնայ սակայն ապագայ մը ճարել Գաղատիոյ, Սեվանիկի, Իզմիրի Նահանգաց նման տեղեր, ուր երկաթուղիք նոր հաղորդակցութիւններ և բարգաւաճման նոր դիւրութիւններ հաստատած են ու կը հաստատեն հետզհետէ։

* * *

Բամբակի Մանարան է Թուրքիա

Կ. Պոլսոյ անգլ. դեր-հիւպատոսը մանաւոր շահագործութեանց կարգին յիշելով Եսի-Գուլէի բամբակի մանարանն, հետեւեալ ուշադրաւ ծանօթութիւնները կուտայ։

«Այս հաստատութեան դրամագլուխն, 50,000 անգլ. ոսկի, ստորագրեցաւ կիսովին ի Մանչէսդրը նոյն բամբակի գործն ընող մարդոց կողմէ, և կիսովին Պոլսոյ բնիկ սեղանաւորներու և վաճառականներու կողմէ։ Գործարանը կը բանեցնէ անուանապէս Օսմ. Ընկերութիւն մը, ընդ անգլիական տնօրէնութեամբ։ 9,000 իլ ունի, և տարին 1,600,000 լիպրա բամբակի մանած կ'արտադրէ։ Ստորին թիւեր, 4 էն 14, վաթէրը և պինդ էքսթրաք, միայն բնիկ բամբակով շինուած, որ կը բռնուի Ատանա, Իզմիր, Մայտոս (Խարդաղեղի մօտ), Պալը Քէսիր և Կէյվէ (Գաղատիա)։

«Ի Փոքր Ասիա բուսած բամբակին մէկ մեծ մասը, մանաւանդ Ատանայինը, կարճ և անկանոն է, բայց ուրիշ նահանգաց մէջ ամերիկեան սերմով բուսած բարձրագոյն տեսակներուն հետ խառնուելով, այս ստորին թիւերու վերաբերեալ տեսակէն շատ լաւ մանած կուտայ, որ Մանչէսդրի գործարանաց լաւագոյն արտադրութեանց կը հասնայրի։ Եսի Գուլէի գործարանին նման հաստատութիւններ ժամանակի մ'ի վեր շահաւորապէս կը բանին Սեվանիկի մէջ, և Իզմիր ալ կը շինուի տեղային դրամագլխով։

«Որովհետեւ Թուրքիոյ բամբակը կը յարմարի ստորին թիւեր մանածներու, և ըստ արժէքին 8 % մաքսն անգլ. գործարանատերաց դէմ մրցումը դիւրացուցած լինելով, չափազանցութիւն չէ ըսել թէ Անգլիայէն մանած բերուիլը շատ չանցած վերջ պիտի դադրի՝ շնորհիւ տեղային ճարտարութեան։

«Ի Թուրքիա բուսած բամբակի տարեկան միջին քանակութիւնը վեր ի վերոյ 60,000 հակ կրնայ հաշուիլ այժմ, յորմէ երկու երրորդը կը սպառի տեղային գործարաններու մէջ, և մնացեալ մասը կ'արտածուի Պարսելոնա (Սպանիա), Թրիեսդէ, Մարսիլիա և Ռումանիա, կամ բնիկ կահագործներու ձեռամբ կը գործածուի, անկողիններու և բարմոցներու պատրաստութեան։»

Անգլ. Պ. հիւպատոսին այս հաղուէն կը հետեւի թէ մանարանաց բաղմանալուն շնորհիւ Թուրքիոյ բամբակը շատ չանցած իւր իակ տեղային պէտքերուն չպիտի բաւէ. զի բնիկ մանարաններն այժմեան թերի վիճակին մէջ արդէն կը սպառեն Թուրքիոյ արտադրած բամբակին երկու-երրորդն, և հետեւապէս քանի որ Թուրքիա իրեն պէտք եղած մանածներն դուրս չհանէ, բամբակի մշակութիւնն ևս երկրին մէջ ընդարձակելու պէտք մը պիտի ծագի, որով երկրագործութեան նոր զարկ մը պիտի տրուի։

Ահա՛ ինչեր կարող է ընել ճարտարագործութիւնը։ Քանի մը դրամատերաց նախագործութենէն ի Սեվանիկ և ի Կ. Պոլիս բամբակի երեսէն մեծ շահ կը բերէ մեր երկրին։ Վշտալի է յիշել թէ հարուստ հայ դրամատերք գրէթէ բնաւ մասնակցութիւն չունին այս գործարանական ձեռնարկութեան մէջ. և եթէ չենք սխալիր, Եսի Գուլէի գործարանին բաժիններէն յոյժ փոքր մասը միայն կը գտնուի Հայերու ձեռք։

* * *

Սեղանաւորութեան է Փոքր-Ասիա

Նոյն դեր-հիւպատոսն հետեւեալը կը տեղեկագրէ Օսմ. Կայս. Պանքայի վրայ, որոյ բաժնետերաց մեծագոյն մասն Անգլիացիք են, և երկրորդաբար Ֆրանսացիք։

«Վերջին երկու տարւոյ միջոցին Օսմ. Կայս. Պանքան հինգ նոր գործակալութիւններ բացաւ ի Սոֆիա, Տրապիզոն, Սամսոն, Պալըքէսիր և Ուշակ։ Վերջին երկու տարիներուն Սամսոնի գործակալութեան մեծ կեդրոն մ'է։ Ի Տրապիզոն և ի Սամսոն դրամատան մը հաստատումն ի մաղուց անտի զգալի եղած պէտք մ'էր, և հոն Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղերուն բացումն անշուշտ բարեգործ ազդեցութիւն մը պիտի ընէ վաճառականութեան զարգացման վրայ, սեղանաւորական գործառնութիւնները ընիկ Հրէից և վաշխառուաց ձեռքէն առնելով, որք ցայսօր վայր իրենց մենաշնորհ ըրած էին չահու այս ճիւղ։ Թուրքիոյ առեւտրական զարգացման մասին ունեցած ընդունակութեան ապացոյց մ'է որ Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն գործառնութիւնք աւելի քան եռապատկած են վերջին երկու տարւոյ միջոցին։»

Որո՞ւ միտքէն կ'անցնէր քանի մը տարի յառաջ թէ Ուշակ Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղ մ'ունենալու պատուոյն պիտի արժանանար, երբ անդին շատ մը կարեւոր քաղաքներ զուրկ կը մնան այն բախտէն։ Բայց Ուշակ, սրչափ եւս Ուֆիակ (փոքր), օժանակ է երկու առաւելութեամբ։ Պատուական արհեստ մ'ունի, և Իզմիրի հետ երկաթուղւոյ շնորհիւ հաղորդակցութեան դիւրութիւն կը վայելէ։ Կապերտագործութիւնը շէնցուցած է այդ փոքրիկ կեդրոն, և արեւելեան փառաւոր արհեստի մը մեծ կեդրոններէն մին դարձուցած է։ Բամբակէ և բուրդէ թելերով կապերտ բանող Ուշակցիք իրենց բախտին հիւսուածքը բանած են ոսկի թելերով։ Արհեստին դէչը չըլլար, բայց պէտք է արհեստ մ'ունենալ՝ բարեկեցիկ ըլլալու համար, և այս ճիշդ է ո՛չ միայն անհատներու այլ և քաղաքներու համար։

Օսմ. Պանքան ձեռնարկած է օգտիլ շահագործութեան այն ասպարէզէն զոր Պոլսոյ բերկ սեղանաւորը ցայս վայր իրենց ուշադրութեան անարժան դատած էին, կամ ըստ բաւականին վստահութիւն չէին ունեցած անոր վրայ։ Շատ տարիներէ ի վեր դիտել կը տրուէր թէ Փոքր Ասիոյ քաղաքաց համար վարկի դիւրութիւնը (սեղանաւորական գործառնութիւնք) հայի պէս պէտքի բան մ'են։ Բայց Կ. Պոլսոյ սեղանաւորը փոյթ չէին ըներ Անատոլիոյ ժողովրդեան վաշխառուաց ձեռքը մնալուն, և օրինաւոր սակերով դրամ փոխ տուող մնտուկներ հաստատելու առաջարկութեան կը պատասխանէին թէ «Շահն ստոյգ չէ»։ Հիմակ այն սեղանաւորներուն պատուական դաս մը կուտայ Օսմ. Պանքան, որ անշուշտ իրենց չափ կրնայ որոշել ստոյգ շահն անստոյգէն։ Երիտասարդ Սըր Լակար ձեռներիցութեան մասին դատարակ մը կ'ըլլայ մեր հին-գլուխ վաճառականներուն ու սեղանաւորներուն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՇՈՒՏՅԻ ԵՒ ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ միջեւ անհամաձայնութիւնը անգամակա՛ս են։ Նորվեկիացւոյց ուրոյն հիւպատասութիւններ պահանջելէն ծագում առած խնդիրը մի քանի ամսուան համար յետաձգեցաւ, բայց հիմակ ուրիշ խնդիր կ'արծարծի։ Նորվեկիացիք գոհ չեն մտերմութենէն որ կը հաստատուի Գերմանիոյ և Շուէտի միջեւ։ Իրենց երկրին դիրքն այնպէս է որ Ռուսիոյ հետ դէշ մարդ ըլլալ չեն ուզեր, մինչ Շուէտի չափազանց բարեկամութիւնը գերմանական Կայսրութեան հետ՝ իրենց շահուց և զգացմանց հակառակ կուգայ։ Այս մտօք նոր հրատարակութիւնք կը լինին ի Նորվեկիա, և կարծողներ կան թէ այս շարունակեալ տարաձայնութիւնը մինչեւ ի լուծում կարող է առաջնորդել, բայց ամենէն արմատական Նորվեկիացիներն ակամ կը յայտարարեն թէ իրենց միտքը մինչեւ հոն երթալ չէ։ զի արտաքին թշնամեաց դէմ պաշտպանութեան մասին, համամիտ են Շուէտի հետ սերտ դաշնակից մնալու։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Պ. Պէհալ և Պ. Պուասիէօ որք Պուքրէշ ղրկուած են Ռումանիոյ քարիւղի հանքերը քննելու և ստուգելու պաշտօնով, պատուոյք ընդունեցան Կարոլ թագաւորին կողմէ, որ զանոնք ճաշի հրաւիրեց ի Սինայիա, և Ռումանի կառավարութիւնն որոշեց զի երկու գիտնականք Ռումանիոյ հիւրերն համարուին, և իրենց աշխատութեանց միջոցին ռումանի արուեստագէտներու օժանդակութիւնը վայելեն։

ՍՊԱՆԻՈՅ կառավարութիւնն, ի Ֆրանսա հնտախտային համաձարակին նուազման վերաբերեալ գոհացուցիչ լուրեր առած ըլլալով, որոշեց զի Ֆրանսայէ եկողներուն ոչ մ' և է տնօրհնութիւն և սոսկ չդրուի։ Բայց Ռուսիայէն եկողներուն դէմ, ո՛ր կողմէն ալ դան, խիստ միջոցներ ի կիր պիտի առնուին։

ՌՈՒՍԻՈՅ մէջ հնտախտի ըրած կոտորածին պաշտօնական հաշուն անցեալ օր հրատարակեցինք, ցոյց տալով թէ 25,000 հոգիէ պակաս մեռած չէ մինչեւ երկու շաբաթ յառաջ։ Այս 25 հազարին մէջէն մեծագոյն բաժինն ունի Կաւկասիա, որ մինչեւ այն թուականն 7,887 հոգի զոհ տրուած է, յետոյ կուգայ Աժտէրխանի նահանգն, որոյ խօսք չհասկցող բնակչաց մէջէն 4,416 հոգիք մեռած են։

—Փեթերսպուրկէ օգոստ. 16 ին կը հեռագրուի. Պաշտօնական «օրական» հաշուն հնտախտի՝ որ այս առաւօտ հրատարակեցաւ՝ կը ցուցնէ թէ 6,843 հոգիք բռնուեր են նորէն և 3,735 հոգիք մեռեր են, քովանդակ ռուսական հողին վրայ։ — Օրական 3,735 հոգւոյ մահ, ահռելի՛ հաշիւ։

—Փարիզէ օգոստ. 11 ին կը հեռագրուի թէ վերջին եօթնեկի մէջ հնտախտէ մեռելց թիւն է 17, և 7 հնտախտաւորք կը դտանուին Փարիզի հիւանդանոցներու մէջ, արուարձաններէն բերուած լինելով։ Նախորդ եօթնեկին հաշուն էր 21 մեռեալք և 11 վարակեալք։

—)(119)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻԹՊՈՒՌ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԻՐՈՐԴ

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

Որդւոյն միջոցաւ մայրը պիտի քանէր։

—Բօլ, ըսաւ ձայնին տալով իր ուզած յուզումը, կը հասկնամ ամեն ինչ որ կըրցաք զգալ զարմացման առաջին վայրկեանի մը մէջ. ուստի շատ գանգատիլ չեմ ուզեր գիս դրկել չուզելնուդ վրայ։ Ասկից զատ, ամբաստանութիւններով գնած բան մը զգեստ ինձ դէմ։ Տեսնենք, իրաւցուն դայրացա՞ծ էք ձեր հօր դէմ, որուն վարքը խստօրէն դատել սովորեցուցած են ձեզ։

«Վաւ ուրեմն, այո, գիտեմ, բացակայութիւնս երկարելով և իմ վրայօքս լուր չառնելով որդւոյս, սխալ մը գործած եմ ուրուն վրայ կը զղջամ այսօր։ Բօլ, զաւակս, շատ խիստ մի ըլլաք։ Կը տեսնէ՞ք, կը պաղատիմ ձեզ։

Երիտասարդ նոտարն յանկարծ ոտքի ելաւ և խուլ ձայնով մը.

—Դուք պէտք եղած կերպով չէք ներկայացած ինձ, յարեց, սակայն, գոհ եմ որ հոգ տարիք ինձ յայտնելու այն դիտումներն որոցմով հաւանօրէն Փարիզ դարձած էք այնքան տարիներէ ետք. գիտեմ թէ ձեր դարձն յառաջ եկած չէ զիս էլ և անցեալն մէջ ձեր գործած չարիքը քաւելու փափագէ։ Պէտք չէ որ միայն մօրս վրայ խօսուի, իմ արժանաւոր և ազնիւ մօրս, վասնզի անիկա բաւական տառապած է, խե՜ղճ կինը։ Եթէ ես չունենայի զայն, ես՝ լքեալ մանուկս, ի՞նչ պիտի ըլլայի։ Իր բովանդակ գորովը, բովանդակ սէրն ինձ տուած է, և ինչպէս շատ անգամ կրկնած է, ինձ համար քաջասիրտ, արի եղած է։ Վասնզի գիտէք որ բոլոր կեանքին մէջ վրեսեմ է եղած մայրս։

«Դուք ի՞նչ ըրած էք ինձ համար։ Ոչինչ։ Ի՞նչ բան կը պարտիմ ձեզ։ Ոչինչ։ Իմ դոյութիւնս մօրս կը պարտիմ, ամեն բան մօրս կը պարտիմ։

Կասիոն որ Մելվիլ, որ լաւ ուսումնասիրած էր իր դերը, ճնշուիլ ձեւացուց։

—Բօլ Մելվիլ, պատասխանեց տխրութեամբ, ուրեմն սոսկալի դատա՞ւոր մը մը կ'ուզէ ըլլալ իր հօր համար։

—Ոչ։ Բայց երիկ մարդ եղող տղուն պարտաւորութիւնն է պաշտպանել իր մայրը՝ անոր հանգիստը վրդովողներուն դէմ։

—Բայց . . . ։

—Գիտեմ ձեր դիտումները, և չէ թէ պարտաւոր եմ պաշտպանել մօրս հարբատութիւնը, այլ անդորրութիւնը։ Քիչ մը առաջ, իբրեւ նոտար ըսի ձեզ թէ ձեր իրաւունքները արդարացի չէին։ այլ իբր որդի, կը դատապարտեմ ձեր բռնած ընթացքը։

—Առանց խնայելու իմ հայրութեանս։ Ա՛հ, դուք աւելի քարասիրտ էք քան այն օտարը որուն կրնայի դիմել հաղորդելով իմ չքաւորութիւնս, թշուառութիւնս։

«Վաւ ուրեմն, այո, չարունակեց խորին թախծութեամբ մը, ինչ որ ամենէն տաժանելի է ինձ այս կացութեանս մէջ, ձեր անտարբերութիւնն է։

—Այսպէս, ըսաւ Բօլ, ստակ չունի՞ք։

—Թշուառութեան մէջ եմ, ըսի ձեզ։

—Բայց արժանի չէ՞ք եղած այդ թշուառութեան։ Ձեր կնոջ քով, հաւատարիմ ձեր ամուսնական և հայրական պարտաւորութիւններուն, կինայիք երջանիկ ապրիլ։

—Ցանցանքներ ունեցայ, պատասխանեց կեղծաւորութեամբ, յանցանքներ առ ձեր մայրն և առ ձեզ նաեւ, զաւակս։ Ա՛հ, առաջին անգամը չէ որ կը դղջամ։

Եւ իբր թէ յուզման մը ազդեցութեանը ներքեւ, զոր չէր կրնար զսպել, ձեռքն աչերուն տարաւ։ Ցետոյ, մեղմութեամբ, ձայնին մէջ լալագին չեշտ մը դնելով, եւ առանց նոտարին երեսը նայելու.

—Ազնուական մորմոմ մը կրեցի, ըսաւ։ Բայց երիտասարդը չէր խաբուեր լինիր։ յուզումէ մը։ Ցուրտ ձայնով յարեց.

—Ձեւս խարել չնայելու յոռնութիւնը խնայեցէք ձեզ. ձեր բոլոր բրածը կանխամտածուած է. դուք ոչ մէկ արդարացում կրնաք ունենալ։

Տը Մելվիլ չի շարժեցաւ։ Ճակատակ, ոչնչացած կերեւէր։

Երիտասարդ նոտարը շարունակեց.

—Ցանկարծական մտամոլորման մը հետեւանո՞ք լքեցիք ձեր կինն ու զաւակը։ Ոչ։ Դիտեմ ի՛նչ տեղի ունեցած է. ձեր ընթացքը կանխամտածուած էր և հաւասարակշռութիւնը կորսնցուցող բանականութեան մը չի կրնար վերագրուիլ։ Օ՜հ, եթէ այդ միայն ըլլար ձեր երեսին տալու, թերեւս իրաւունք մը ունենայիք մօրս եւ իմ ներողամտութեան։ Բայց այն հրէշային ոճիրներէ մին գործած էք որոց համար, ոչ ներում, ոչ գթութիւն կայ։

Թշուառականը սարսափ ձեւացուց եւ բողոքի շարժում մը ըրաւ։

—Կը տեսնէք որ, յարեց Բօլ աչխուժիւ, ծանօթ է ինձ ձեր զղուելի ընթացքը։ Ազնիւ եւ պարկեշտ մարդեր մօրս յանձնած էին իրենց աղջիկը, իրենց զաւակը։ Ի՞նչ ըրիք այդ աղջիկը։ Չոհ մը։ Վատաբար, իբր ամենէն գձուռ արարածը, աղոտուցիք, անպատուեցիք Կապրիէլ Անկլասը։ Եւ գժբախտ աղջիկը մեռաւ, մեռա՛ւ, խենդեցաւ։ Մարդասպանութիւն մըն է ձեր գործածը։

Այս անգամ թշուառականն իրաւցուն ոչնչացած էր։

Սակայն ինչ որ ալ ըլլար, հարկ էր որ հանդարտեցուներ որդւոյն զայրոյթն և ապա անոր գութը շարժել՝ սրտին թելերը թրթռացուցնելով։

—Բօլ, պատասխանեց, վիշտի կատարեալ գութիւնը խաղալով, կը կարծէք ուրեմն թէ տակաւին չե՞մ կրած արժանի պատիժը։ Երբ Ատուած կը ներէ, կարելի՞ բան բան է որ դուք չներէք։ Շնո՞րհ, զաւակս, մի՛ անողոք ըլլաք։ Քիչ մը առաջ, «ներողամտութիւն» բառն արտասանեցիք։ Ա՛հ, որչափ ալ յանցաւոր ըլլայ, ներողամիտ եղիք ձեր հօր։ Եթէ գիտնայիք իմ բոլոր տառապանքս, գթութեան անարժան չը պիտի գտնէիք զիս։

Շարունակեց պաշտպանել իր դատը նենգավոր պերճախօսութեամբ մը։ Տաքութեամբ կը խօսէր, զգալով թէ իր ձեւացուցած յուզումը կը յաղթէր վերջապէս նոտարին խստութեան և հաստատամտութեան, սիրտը կը փոփոխէր շարժել։

Բօլ, արդարեւ, քիչ քիչ կը յափշտակուէր կարեկցական զգացումէ մը։

Իր երկար ջատագովականին վերջն հասնելով, տը Մելվիլ՝ իբր հետեւութիւն՝ գոչեց.

—Զաւակս, թոյլ կ'ուտա՞ք որ ձեր չըքաւոր և անտուաղ հայրը կրէ վիճակն այն թափառաշրջիկներուն զորս կը բանտարկեն՝ պատասխան մը և հաց տալու համար։

Որդին, ըստ կարգի, ծռեց գլուխը և անդին դարձաւ՝ չտեսնելու համար առ ինքն կարկտուած ձեռները։

Շատ յուզուելով, կը մտածէր թէ ի՛նչ պէտք է ընէ կարելի եղածին չափ օգնելու համար իր հօր։

Երիտասարդին լռութիւնը սխալ ըմբռնելով, տը Մելվիլ կարծեց, անճարակութեամբ, թէ իր ըսածներուն վրայ քանի մը ազդեցիկ խօսքեր աւելցունելու է։ Ցայտնեց որ եթէ զինք յուսահատ վիճակի մը մղէին, բան մը դուրս պիտի պոռթկար անո՛նց վրայ որք, իրենց խստութեամբ, պատճառ ըլլային գայթակղութեան մը, ուսկից այնքան զուրաւ կարող էին խոյս տալ։

Սպառնալիքն հպիւ թէ աջողուած էր։

Ասեղի հարուածի մը ազդեցութիւնն ունեցաւ որ վեր ցատքեցուց երիտասարդը։ Կանգնեցաւ, սարսռուն, այդ մարդուն դիմացը որ, փոխանակ համակուելու ամենախոնարհ ապաշաւով, կը համարձակէր յիշեցուցել գայթակղութեան մը կարելիութիւնը։

—Վերջապէս ; բացագանչեց, ի՞նչ կը պահանջէք։

—Կարծեմ թէ բաւական հսկցուցի ձեզ։

—Ոչ, ձեր բոլոր միտքը չյայտնեցիք ինձ։ Ձեր իրապէս ուզածն է դարանի մտնել ամուսնական դաշնագրի մը պայմաններուն ետեւ՝ առիթին սպասելով որ ձեռք ձգէք հարստութիւն մը զոր տիկին Մելվիլ, մայրս, վաստակած է։ Լաւ ուրեմն, բացէ ի բաց կրնամ թէ չպիտի հանձնք այդ նպատակին։

«Իսկ թէ մայրս, ինչ պիտի ընէ կամ չընէ ձեզ համար, այսօր չեմ կրնար ըսել ձեզ։ Այս իրիկուն կը խօսիմ իրեն և կը կրկնեմ ձեր ըսածները։ Վաղը նորէն եկէք, ո՛ր ժամուն որ կուզէք, և ձեզ կը հաղորդեմ մօրս պատասխանը։

Այս ըսելով, Բօլ Մելվիլ նստաւ թիկնաթոռին մէջ և առաջին քարտուղարը կանչեց։

(Շարունակելի)

ԱՆԳԼԻԱ. — Թաղը և այլ պահպանողական և միութենական թերթեր կը յայտարարեն թէ Պ. Կլատսթոնի դահլիճը վարդէ անկողնոյ մը վրայ չպիտի հանդչի, այլ Պահպանողականք և Միութենականք անդադար պատերազմ մը պիտի մղեն (wage a truceless war) ընդդէմ կլատսթոնեան Նախարարութեան, որ հպատակած է իռլանդացի դատադրաց կուսակցութեան մը։

ԽԱՐԽԱՍ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐՔ.—Անցեալ հինգշաբթի Պերլինի մէջ սկսաւ Վոլֆի դատը։ Կը յիշուի թէ Վոլֆ էր «Հիրշֆէլտ և Վոլֆ» հրեայ դրամատան պետերէն մին, որ վճարումները դադրեցուց անցեալ ապրիլն վերջերը։ Վոլֆի գործած գողութիւնը և խարդախութիւնը 5 ½ միլիոն մարքի կը հասնէին։ Այս մարդ «Առևտրական խորհրդական» կառավարական պատուանունը կը կրէր, և բրուսական բարձր ազնուականութեան ամենէն ազդեցիկ անդամոց հետ գործի յարաբերութեանց մէջէ կը գրնուէր։ Պերլինի Արքունական բարձր պաշտօնատարք ոմանք ծանրապէս վնասուեցան։ Վոլֆի մեղակից էր հրեայ սեղանաւորը Լայբցիկէր, որ աւանդ դրուած արժեթուղթերը կը վաճառէր և կեղծ փոխանակագրեր ի հրապարակ կը հանէր։ Այս մարդ ևս դատի ենթարկուած է։ Վոլֆ հիւանդ է, բայց ներկայ կը գտնուի, և առաջին նստին մէջ սկսաւ խոստովանութիւններ ընել։— Երկրորդ նստին, Վոլֆ 10 ամեայ բանտարկութեան, Լայբցիկէր 10 ամեայ բռնի աշխատութեան, և երկուքն ալ հինգական տարի քաղաքային իրաւունքներէ զրկման դատապարտեցան։ Լայբցիկէր վերաքննութեան դիմեց։

Պ. ՍԹԱՄՊՈՒԼՈՎ, որ յատուկ կառախմբով մեկնեցաւ Կ. Պոլսէ շաբաթ միջօրէէն ետքը, Սոֆիա հասաւ կիւրակի առաւօտ։ Ցերտինանտ իշխան իւր հետեւորդներով կայարանն էր, և կառախմբէն կանգ առնելուն պէս Պ. Սթամպուլով դուրս եկաւ և դէպ իշխանն յառաջացաւ, որ սիրալիր ձեւով ողջունեց իւր նախարարապետ, զոր քանի ամիսէ հետէ չէր տեսած, և այն մի քանի ամիսներու միջոցին կարեւոր դէպքեր տեղի ունեցած էին։ Ապա իշխանը, նախարարապետը, նախարարք եւ հետեւորդ փայլուն դասն պաշտօնէից ու սպայից՝ գացին մայր-եկեղեցին, ուր գոհաբանական արարողութիւն կատարեցաւ։

ԴԱՒԻԹՅԷ կը հեռագրուի թէ հնտախտը սոսկալի կոտորած կ'ընէ Ամրպատակի այդ գլխաւոր քաղաքին մէջ։ —Օմ. իշխանութիւնք զգոյշ կը գտնուին որպէս զի հնտախտը Դաւրէժի կողմէ Վանայ կամ Հէրքեսարիի նահանգներն և Կարսի կողմէ Կարնոյ նահանգը չմտնէ։

ՖՐԱՆՍՈՒԱՀԻՐ.— Իւր հակառակորդուհին պանդոկի մը մէջ սպանող նախանձոտ կնոջ անպարտ արձակումը քաջալերեց զՏիզրա Էշրան, որ արաբերէն սպասոյ (պատմ) գործող արհեստաւորի մը կինն, որ յԱմիեն պանդոկ մը ինկնելով, հոն հրաւիրեց իւր հօրեղբօրորդուորը, Տիկին Ռէյ, որուն հետ բանակռիւ մ'ունենալէ յետոյ, արշալոյս պարունակող շիշ մը անոր երեսին նետեց, յետոյ ինքն ալ լաւանոմ առաւ՝ ինքզինք մեռցնելու համար։ Տիկին Ռէյ կոյր պիտի ըլլայ։ իսկ Տիկին Էշրան մահամերձ է։ Շարժառիթն՝ հարկ է ըսել նախանձութիւն է։

ՃԱՒՈՒՆ որ վերջապէս խորհրդարանական երկիր մ'ունայ, նախարարական փոփոխում մը ունեցաւ անցեալ շաբթուն։ Նախարարապետն է Կոմս Իթօ, նոյն անձն որ ընդդիմադիր կուսակցութեան պետն էր երբ Ճաբոնցիք այցելցին Կ. Պոլիս։ Ներքին գործոց նախարարն է դերակոմս Իտուէյ Նագարու։ Արտաքին գործոց նախարարն է Պ. Մուցու Մունէմիցու։ Կարելի է գրաւ դնել թէ կրթական նախարար Պ. Քենօ Թօքանա կա՛մ նախկին դատաւոր և կամ նախկին խմբագիր։ դի մինչեւ Ֆրանսա երթալու պէտք չկայ՝ համալսարանի համար թէ դատաւորներէն և խմբագիրներէն ալ մեծ մարդիկ կրնան յառաջ գալ։ Այս նախարարութեան առանձնութիւնը սա կը համարուի որ աւելի ազդեցիկ տարբերէ բաղկացեալ է, և հակառակ է արմատական կամ ծայրայեղ ժողովրդական գաղափարներու, թէպէտ հաղորդակցութեանց նոր նախարարն երբեմն ժողովրդական կուսակցութեան պետերէն մին էր։ Արտաքին գործոց նախարարն երկար ժամանակ բնակած է յԱմերիկա իբրեւ հիւպատոս, և ամերիկեան և եւրոպեան կառավարական մեթոդները քաջ գիտէ։ Առևտրական կամ մաքսային խնդրոց վրայ իւր նախորդէն աւելի յառաջադիմական պիտի ըլլայ։

ՍԵՐԳԻՈՅ մէջ արմատական նախարարութեան հրաժարումը ծանոյց երէկ հեռագիրը։ Վերջին օրերս նոյն իսկ ինքնակալութեան բերան համարուող թերթեր, օրինակի համար Սրբաքա Զասթաւա, խստիւ կը քննադատէին Արմատականաց վարչութիւնն, ըսելով թէ իրենք զիրենք ժողովրդական կուսակցութիւն յորջորջող այս մարդիկ առիթը ձեռք անցուցեր են պէս իրենց գերպանները լեցնելու եւ եղան, և ժողովրդեան ճշմարիտ օգուտը բնաւ չմտածեցին։

ՈՒՐ ԴՐԱՑՈՒՆ, ցարութիւն Մարտիրոսեան, փոխադրուած է Իսկի-Զապիխէ ճատէսի Իսվիտ օթեւանի ներքեւ թիւ 70։ Սոյն գրասան մէջ կը գտնուին թուղթերէն, Հայերէն գասական եւ այլ ամէն տեսակ գրքեր, եւ մասնաւորապէս Մ. Դարագաշեանի եւ Մ. Մամուրեանի սմբողջ գասագրքերն եւ Միացեալ Ընկերութեանց եւ Դ. Պաղատաղեանի ամէն հրատարակութիւններ։

Դասատուներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով եւ ճշդիւ կը կատարուին. մեծապանակ գնողաց զգոնացուցիչ զեղչ կը տրուի։ 52 7—10

ԱԶԳԱՔԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովն ի նիստ դումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան, ընդ նախագահութեամբ Սմեն։ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Դեր։ Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի։ Ժողովն զբաղեցաւ դանադան խնդիրներով։

Քաղաքական ժողովոյ որոշման համաձայն, Ցետեսական խորհուրդը շրջաբերական մը ուղղելով մայրաքաղաքիս թաղական խորհրդոց՝ ծանուցած է թէ քանչելիքի տուրքն, որ թաղական խորհուրդներէն կը գանձուի, յետ այսորիկ պիտի գանձուի իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ հասոյթին հարիւրին մէկուկէս համեմատութեամբ։

Դեր։ Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեանց չէ ընդունած Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ Հայոց այցելու հովուի պաշտօնը, զոր Ազգ։ Վարչութիւնն առաջարկած էր Ն։ Գերապատուութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՂՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԲԱՑՈՒՄՆ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ

1892—1893

ԱԶԳ. ԿԵՂՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ Եօթներորդ տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր 1էն։

Սոյն Տարեշրջանի մէջ Խնամակալութիւնը պիտի ջանայ Ուսանոց Ծրագրոյն մէջ ընել այնպիսի փոփոխութիւններ որք մեծապէս պիտի նպաստեն աշակերտաց և որոնցմէ մասնաւորապէս պիտի օգտուի նոր կազմուելիք Ա. կարգը։

ՊԱՅՄԱՆԵՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ

Ցառաջիկայ 92-93 Տարեշրջանին համար Կեդրոնական Վարժարանին Ա. կարգը մտնել փափագող ուսանողք կրնան ներկայանալ ի վարժարան իրենց ծնողաց կամ պաշտպանին հետ, ՄԻՆՉԵԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 22, ամեն օր մինչեւ կէս օր և անդ անունները արձանագրել տալով տեղեկութիւն ստանալ ի մասին մտից ձեւակերպութեանց։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՕՏԻՐԻՆ ՀՈՒՐՔԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԵՐ.— Սանիյէ Միհէթմախլի ատենեան տրուեցաւ Հիճազի կուսակալութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Լմին էֆէնտիի։ Մրբլրպայրթեան ատրեան Դ. զօրաբանակին 31րդ գնդին գնդապետ Մէհմէտ պէյի։

Երրորդ կարգի Ճէֆգաֆթ Ինճէսու գաւառակի գայմագամին կնոջ Զէհրա հանըմի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆԵՐ։—Տըպագրական Տեսչութեան մէկ պաշտօնագիրը կը ծանուցանէ թէ Սաղամ լրագիրը կանոնաւոր հակառակող ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալով, այսօրուընէ դադարման դատապարտուած է։

—Գօնեաի կուսակալութիւնն յուլիս 14 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ անցեալ տարի ի Նէվշէհէր գետինը ճեղքուելուն պատճառաւ փրած քառասուն տուներու տեղ նոր տուներու շինութեանց ձեռնարկուեր է ի ներկայութեան Նիկոլաէի կառավարչին, տեղւոյն գայմագամին, կառավարական պաշտօնէից և ժողովրդեան։ Բարեմտութիւնք կատարուեր են վասն կենաց և բարօրութեան վեհ։ Սուլթանին։ Այդ տուներ պիտի շինուին կայս։ անձնական Դանձուն նախարարութեան կողմէ շնորհեալ դրամով և տեղւոյն մէջ կատարուած հանդանակութեամբ։

—Եէմէնի ընդհանուր հրամանատարն յուլիս 22 թուականաւ հեռագրած է Սպարապետի Դրան թէ Սանաի հիւսիսային արեւելեան կողմը գտնուած Սարֆ անուն տեղը ժամանելու առաջին ուրբաթն աղօթքներ կարդացուեր են վասն կենաց վեհ։ Սուլթանին։ Նոյնպէս պատերազմ մը յետոյ զինուորք, շնորհիւ վեհ։ Սուլթանին, յաղթական մտեր են Սարֆէն դէպ յառաջ գտնուած Պերաթ անուն տեղը։ Բարեմղթութիւնք կատարուեր են վասն կենաց և բարօրութեան վեհ։ Սուլթանին և քան և մէկ թնդանօթներ արձակուելով յաղթութիւնը հրաչակուեր է։ Այդ կողմերու ցեղերն ալ մաս առ մաս դիմելով հնազանդութիւն կը յայտնեն։

Ի ԿԱՅՍ։ ՊԱՇԱՅ։—Բարձր։ Մեծ-Եպարքոսն և Իվզոֆի Վեհմ։ նախարարն երէկ կայս։ պալատ գնացին եւ առացան Վեհ։ Սուլթանի հրամանները։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Թոխիլ Բարձր։ Ապպաս Հիլմի փաշա հեռագիր մը ուղղելով ի կայս։ պալատ, շնորհակալութիւն մատուցած է առ Վեհ։ Սուլթանն՝ իրեն ականակուռ Օսմանլիէ պատուանշան շնորհուելուն համար։

ՍԵՐԱՍՏԻԱՅԷ կը գրեն առ Թաֆէ։— «Կը յիշուի թէ ի Սերաստիա Նախկին ուսուցիչ կարապետ էֆէնտի՝ Պուսայիա գիւղացի Մատթէոս անուն անձին ինչ ինչ անվայել գործերը տեղական կառավարութեան իմաց տուած ըլլալով, իբրեւ արդիւնք թշնամութեան սպանուած էր և սպանութեան այդ դէպքին համար Ղարիպօղու Ցակոբ և իւր եօթն ընկերք ամբաստանուած էին։ Արդ, յիշեալ անձանց նկատմամբ կատարուած հարցաքննութիւնք ուարտած ըլլալով, տեղեկագիրք յանձնուած են նահանգին ամբաստանիչ ատենին։ Սերաստիոյ վերաբննիչ ատենի ընդհանուր դատախազն, յետ քննութեան, նկատելով որ ամբաստանելոց հագուստներուն վրայ տեսնուած արեան բիծերու մասին բժիշկներու կարծեաց անհամաձայնութիւնն, որ իբրեւ մեղմացուցիչ պարագայ յառաջ բերուած էր, կասկածի տեղի կ'ուտայ, և նկատելով որ խնդիրն ոճրագործութիւն մը ըլլալով, ուշադրութիւն դրաւելու արժանի է, այդ հագուստները Կ. Պոլիս պիտի ղրկէ բժշկական վարժարանին միջոցաւ տարրալուծուելու համար։»

ՓԱՐԲԵՐԴԻ Տէֆթէրտարը, եպարքոսական հրամանի մը համաձայն, կուսակալութեան գործերը փոխանորդարար կը վարէ ցժամանումն նոր կուսակալ Էնիս փաշայի։

Ի ԳԱՀԻՐԻ հրատարակուող Էլ-Ահրամ արաբական թերթին տնօրէն-խմբագրապետ Սէլիմ Թաքլա պէյ, որ վերջերս Կ. Պոլիս այցելեց, յուլիս 29ին մեռեր է յԱղեքսանդրիա։

ԿՈՎԿԱՍԷՆ պատգամաւորութիւն մը եկած է ի Կ. Պոլիս, կայս։ կառավարութիւնէն արտօնութիւն խնդրելու որ իւր ներկայացուցած էջերքէզ ցեղերը Թուրքիա գաղթեն։

Պ. Վ. ԲԱՑԱՐՏ, հանրային պարտուց վարչական խորհրդոյ նախագահը, տարեկան 60,000 ոսկւոյ եկամտի նոր ազբիւր մը գտած էր, ինչպէս կը յիշուի, մայրաքաղաքիս հանրային առողջապահիկ տնօրէնութեանց յատկացուելու համար։ Այս ծրագիր յայտոյ ճանրու մէջէ, և Բ։ Դուռը բանակցութեան սկսած է առողջապահական վարչութեան հետ, որուն պիտի յանձնուի կատարելի աշխատութեանց հսկողութիւնը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ։—կայս։ պալատան քիմիագէտ Պոնկիօլսի պէյ երէկ քննական պտոյտ մը կատարեց Պայազիտի ու շրջակայ թաղերուն մէջ եւ հանրային առողջապահութեան ու մաքրութեան վերաբերեալ հրահանգներ տուաւ։

—Սաաէդ կ'ըսուի թէ Բլաթանի մաքրանոցին ու գիւղաքաղաքին մէջ գտնուողներու առողջական վիճակը թէեւ գոհացուցիչ է, սակայն կայս։ կառավարութիւնն հետագրաւ հրաման տուած է անդ որ երբ մահեր պատահին, գիակները խիստ խորունկ փոսերու մէջ թաղուին և անոնց հագուստներն ալ այրուին։

—Սինոպէն օգոստոս 3 թուականաւ կը հեռագրուի թէ կիրակի օրը տեղւոյն մաքրանոցը ժամներէ է քարէզ բռնացած օսմանեան առաքաստանաւ մը, մէկ ուղեւորով և 12 նաւաստիներով, որ քարանթինի ենթարկուեր է։ Օսմանեան ուրիշ առաքաստանաւ մը՝ 7 նաւաստիներով՝ քարանթինի պայմանամամն ուարտած ըլլալով ազատ անցյագիր ստացեր է։ Մաքրանոցին մէջ քարանթինա սպասող չորս առաքաստանաւերու և մէկ շոգենաւի մէջ գրանուող 72 նաւաստեաց ու մաքրանոցին մէջ գտնուող 102 ուղեւորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Առողջապահական վարչութեան ուղղեալ հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ ի Թէհրան և ի Դաւրէժ հնտախտն անսահման կերպիւ կը տարածուի։

—Կարսի ու շրջակայից մէջ հընտախտը տարածուելու վրայ է։ Տեղւոյն բնակիչք, կըսէ Սաաէդ, թէեւ ի Թուրքիա գաղթել կուզեն, սակայն կայս։ կառավարութեան պաշտօնէից կողմէ ձեռք առնուած ազդու միջոցներու շնորհիւ՝ չեն կարող անցնիլ օսմանեան սահմանագլուխը։

—Աքեաէն կը հեռագրեն թէ տասն եօթն օրէ ի վեր հնտախտի դէպք չէ պատահած և թէ կառավարիչ Սաադիփաշա ու այլ պաշտօնեայք առողջապահական ազդու միջոցներ ձեռք առնելով հանրային գոհունակութեան արժանացած են։

ԹԷՑԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ Մանողաքի Պարապանի էֆէնտի 450 քիլօ թէյ նուիրած է զինուորական հիւանդանոցներուն։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած ըլլալով Սպարապետի Դուռն ընդունիլ այս նուէրը, Մանողաքի էֆէնտի 450 քիլօ թէյը ղրկած է Սպարապետութեան ընդհանուր պետութիւն ձիւնին որ զայն պիտի բաշխէ զինուորական հիւանդանոցներուն։

Ռէֆիի Պոլսոյ նաղդրի օգնական Մինաս Միսաք էֆէնտի, որ արձակուրդով Բարիզ կը գտնուէր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԿՐԷՏԷԷՆ կը գրեն թէ կղզւոյն կուսակալի փոխանորդ Վեհմ։ Մահմուտ ճէլալէտտին փաշա ընդարձակ ծրագիր մը պատրաստած է կղզւոյն իսլամ ժողովրդեան կրթական պէտքին համար և այդ ծրագիրը մատուցած է Բ։ Դրան։ Ն։ Վեհմութիւն ի միջի այլոց առաջարկած է քաղաքաց ու գիւղերէից մէջ՝ տեղական պիտոյից համապատասխանող վարժարաններ հաստատել, իւրաքանչիւր վարժարանի համար զատ զատ ուսմանց ծրագիր պատրաստել, կրթական վարձերու հասոյթներն անոնց յատկացնել և ի հարկին կայս։ կառավարութեան կողմէ եւս դրամական օգնութիւն մը ընել։

ՄԷՀՄԷՏ ՍԱԼԱՀԷՏՏԻՆ էֆէնտի, օգնական-երկրաչափ Թաղապետութեան Ա. շրջանակին, մարդկային մարմնոյն մէջ գըտնուած մանրաճճիներուն վրայ աշխատասիրութիւն մը կատարած է, որուն վաճառումէն գոյանալիք շահը Համաղգային Անկեանոցին պիտի յատկանայ։ Այս աշխատասիրութիւն Վեհ։ Սուլթանին մատուցուելով՝ Ն։ Վեհափառութիւն իւր բարձր գոհունակութիւնն յայտնած է և շքադրամ մը շնորհելով նմա հրամայած է միանգամայն անմիջապէս տպագրել այդ գիրքը։

ՍԵՐԱՍՏԻՈՅ կուսակալն, որ իւր իրաւասութեան ենթարկեալ գաւառաց մէջ քննական պտոյտ մը կը կատարէր, յուլիս 12 ին նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ՀՈՏԷՑՏԱՅԻ երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Սանաի բարձրագոյն նախակրթարանի աշակերտներէն տասնեւչորս պատանիներ։

ԳՈՆԵԱՅԷ կը գրեն թէ տեղական կառավարութիւնը ներքակիր է Շեամպարթ Օսման անուն աւազակն որ մահուան դատապարտուած և ժամանակէ մը ի վեր փախած էր և նոյն նահանգին մէջ սպասատակութիւններ կը նէր,

Ի ԼԻՋՈՆ գումարելի արեւելագիտաց համաժողովին համար օսմանեան պատուիրակ Ազատիրրահման Սիրէյա էֆէնտի, խմբագրապետ «Ճէրիտէի Ա.քէրիյէի», վաղը մայրաքաղաքէս ճամբայ պիտի ելնի Մա սիլիոյ շոգենաւով։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատենն երէքական տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Իսմայիլ Դարա Մէհմէտ և Լիսէէր անուն շաբագործներն, ոք անցեալներն ի Պէշիքթաշ գիշեր տուն Հասան ագա անուն մարդու մը վրայ յարձակելով գեհենը պակեցուցած և կոկորդը սեղմելով ոսկի ժամացոյն ու հինգ-վեց հարիւր ղրուշի չափ դրամ յափշտակած էին։ Ամենցմէ Լիսէէր փախած ըլլալով, ի բացակայութեան դատուեցաւ և միանգամայն դատապարտուեցաւ քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու ու իր ստացուածոց դրաման։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ մէջ պատրաստուած Բրուսի եւ Պաֆֆի դրութեամբ թնդանօթներու փորձը՝ կայս։ Իրատէի մը համաձայն՝ Զաթալճա շրջակայքը պիտի կատարուի։ Այդ թնդանօթք ձեռնհաս անձանց հետ ի մօտոյ Զաթալճա պիտի ղրկուին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ «Ազօֆ» շոգենաւով, որ ի Գավագ քարանթինա պայմանաժամն ուարտած է, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին օսմանեան հպատակ տասներկու՝ եւ ռուսական հպատակ տասն և ութ հրեայ գաղթականներ։ Առաջինները Կուրճի ընկերութեան մէկ շոգենաւը փոխադրուած են Զմիւռնիա ղրկուելու համար։ իսկ երկրորդներն այսօր Մարսիլիա պիտի ղրկուին։

ՍԵՐԱՍՏԻՈՅ վերաքննիչ ատենի անդամոց պաշտօնավարութեան պայմանաժամն ուարտած ըլլալով, նոր ընտրութեամբ անդամ ընտրուած են Մէհմէտ Բահմի էֆէնտի թուչակաւոր, Գարավէլի զատէ Մուսթաֆա էֆէնտի թուչակաւոր, Լիվիեա էֆէնտիզատէ Հաճի Սիւլէյման էֆէնտի ու Իպրահիմ էֆէնտի պատուական, Ռիֆաթ էֆէնտի՝ թուչակաւոր, Յովհաննէս էֆէնտի Պարամեան թուչակաւոր, Ճանօ աղա, պատուական, և Բօսթաքի էֆէնտի պատուական։

ՈՃԻՐԻ, ԱՐԿԱԾԻ ԵՒ ԱՑԼՆ։— Նախընթաց իրիկուն Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ պարսիկ իշխաւոր մը և կեսարացի Մէհմէտ անուն ձիաւոր մը կռուի բռնուելով, Մէհմէտ դաշոյնով վիրաւորեց պարսիկն և փախչելու պահուն ձերբակալուեցաւ։

—կայս։ անձնական Դանձուն նախարարութեան փայտերու մթերանոցին սպասաւորներէն Շիւքրի անուն քսան տարեկան երիտասարդ մը նախընթաց գիշեր լուսանալու համար ծոցը մտած ատեն խըղգուեցաւ, լողալ չգիտնալուն հետեւանքով։ Դիակն երէկ նոյն տեղէն գտնուելով թաղուեցաւ։

—Մասսուէի «Ալի Սաիպ Փաշա» շոգենաւին նաւաստիներէն Մէհմէտ ու Էքրեմ երէկ մակոյկով կամուրջին առջեւէն կանցնէին, երբ մակոյկն շոգենաւի մը պարանին վրայ խնալով շրջեցաւ և նաւաստիք ծովն ինկան, սակայն բարեբաղդաբար ապատուեցան։

ԱՄԱՌՆԱԳԻՆ ԹԱՏՐՈՆԵՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացուցնէ Mr · Choufleuri restera chez lui le··· օրէնքի մէկ արարուածով եւ La Mariée du Mardi Gras՝ երեք արարուածով։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ խումբը պիտի ներկայացուցնէ L'amico Frizt, օրէնքա երեք արարուածով, հեղինակութիւն Մասքանիի։

ՓԻԼԻՊԷԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ մեզ թէ Փիլիպէի երկրագործական և արհեստագործական ցուցահանդէսին առթիւ, որուն բացումը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 15|27ին, ստորեւ նշանակեալ կայարաններէ ամսոյս 13|25էն անդին պիտի յանձնուին երթուդարձի տոմսեր հետեւեալ զեղչեալ գիներով։

	Ա։	Բ։	Գ։
	Ղրուշ Ոսկիով։		
Կ. Պոլսէն Փիլիպէ	369	277	184.75
Պապա-Իսկիէն »	199	149.25	99.50
Ուզուն-Քէօփրիէն »	168	126	84.25
Տիմէթոքայէն »	170.25	127.75	85.25
Սօֆլիէն »	191.75	143.75	96
Տէտէաղաճէն »	242.50	182	121.25
Ադր։ Պոլսէն »	133.25	100	66.75

Տոմսակները 7 օր պայմանաժամ ունին, ընդ որս և շրջաբերութեան պայմանաժամը, և իրաւունք կուտան ուղեւորելու ամեն խառն կառախումբերով։ Ա։ կարգի տոմսակ ունեցող ուղեւորք պիտի կրնան նաև գործածել զայն Արեւելեան ճեպընթաց կառախումբին՝ վճարելով մահճաբարձ վագոնները ընկերութեան սովորական յաւելուածը։

Տոմսակներն իրաւունք չեն տար ո՛չ երթին ոչ դարձին կանգ առնուլ միջին կայարան մը։ Դարձի համար տոմսակները այն ատեն միայն վաւերական պիտի ճանչցուին երբ ուղեւորք Ֆիլիպէէն կառախումբ նստած ըլլան։

Ոչ երթին ոչ դարձին կէս տոմսակ չպիտի յանձնուի ոչ զինուորականաց ոչ տղայոց։ Ասոնք պէտք է որ հասարակ կէս տոմսակներն առնուն սովորական պայմաններով։

Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրէնութիւնը Սերպ և պուլկար երկաթուղիներու վարչութեանց հետ համաձայնութեամբ, ի մօտոյ պիտի հաստատէ երթուդարձի ուղղակի տոմսակներ զեղչեալ գիներով, զանազան կարեւոր կայարանաց համար, Սելանիկ-Փիլիպէի գիծին համար։

Այս տոմսակներուն գիները, ինչպէս նաև իրենց վաճառման թուականը, պիտի հրատարակուին ի պատեհ առթի։

Ամեն կայարաններէ Փիլիպէ ուղղեալ նիւթոց փոխադրութեան համար, որք ի տես պիտի դրուին ցուցահանդէսին մէջ, Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութիւնը 50 առ 100 զեղչ մը կը շնորհէ այս նիւթերու համար գործադրելի սակագիներուն վրայ։ Այն նիւթերը, որք ցուցադրուելէ և ցուցահանդէսին փակումէն ետքը, իրենց առջի տեղը պիտի դարձուին, 75 % զեղչ մը պիտի վայելեն։

Հասարակութիւնը՝ արեւելեան երկաթուղեաց կայարաններէն կրնայ առնուլ բոլոր պէտք եղած տեղեկութիւններն ի մասին այն ձեւակերպութեանց զորս հարկ է կատարել իրաւունք ունենալու համար վերոյիշեալ զեղչերու կիրառութեան։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻՈՅ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Օգս։—Պ. Կլատսթոն սկսաւ իւր նախարարութիւնը կազմել, սա կերպիւ։

Պ. Կլատսթոն, Նախարարապետ և Լորտ Կնքապահ։

Լորտ Ռոզպերի, Արտաքին գործոց։

Պ. Ասքիթ (երիտասարդ փաստաբան, կորովի ատենաբան, որ անվստահութեան առաջարկը ներկայեց) Ներքին գործոց նախարար։

Լորտ Հարթը, Փոխարքայ Իռլանդայի։

—Լորտերու Ժողովոյն մէջ, Լորտ Սալիսբրի, նախարարութեան հրաժարականը ծանուցանելով, յայտարարեց թէ պահպանողական նախարարք գործերը պիտի շարունակեն մինչեւ որ նորընտիր նախարարք վեհ։ Թագուհւոյն աջն համբուրեն Օսպորնի դղեկին մէջ և գան Լոնտոն գործի գլուխ անցնին։ Լորտ Սալիսբրի Լորտ Ռիմպըրլիէ (Լորտերու Ժողովոյն ազատական կուսակցապետն) տեղեկութիւններ խնդրեց ապագայ նախարարութեան արտաքին աշխարհավարութեան վրայ։ Լորտ Ռիմպըրլի շատ անհամբեր դաւ իւր հակառակորդն, և յարեց թէ տակաւին իւր պաշտօնակցաց հետ խորհրդակցած և խնդրոյս տեղեկացած չլինելով, չէ կարող գոհացուցիչ պատասխան տալ։

—կը կարծուի թէ Պ. Պալֆուր Սկոտիոյ ընդհանուր դատախազ պիտի անուանի։

ՀՆՏԱՅՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԷՀՐԱՆ։— Շահը Թէհրան վերադառնալու կամք յայտնած լինելով, կերպոնական իշխանութեանց կողմէ լուր ղրկուեցաւ թէ Էլպուրզ լերան վրայ բնակիլը խոհեմութիւն է։ զի հնտախտը կը սաստկանայ Թէհրանի մէջ։ Ամսոյս 3|15ին 300 անձինք մեռան Թէհրանի մէջ։ Այնն հաղորդակցութիւնք ընդհատուած են։ ի Դաւրէժ, օրը քանի մը հարիւր մարդիկ կը մեռնին հնտախտէ։

ՍԻՄԼԱ։— Հնդկաստանի կառավարութիւնն խնացուց Ափղանստանի Էմիրին որ եթէ չի կրնար անգլ. դեսպանութիւնն ընդունիլ հոկտ։ ամսուն, յետոյ ուրիշ դեսպանութիւն պիտի չղրկուի իրեն, զի Լորտ Լոսֆերդս գարնան Անգլիա պիտի երթայ։ Կը կարծուի թէ Էմիրը պիտի հաւանի անգլ. դեսպանութիւնն ընդունելու։

ՔԱՐԻՋ։—Պոնաբարդեանք 500 հուսոյ սեղան մը տուին օգոստ 15է ոսնին առթիւ Հրէական բարձր սեղանաւորութիւնն հարուածելէ յետոյ, որոնցմէ առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ ընտրել գանոնք որք Նախագահն ուղղակէս ժողովրդային քուէով նշանակելու գաղափարը կը դաւանին։

Վակտրան

ՂԱՀԱԹԻԱ, 5 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐՈՒ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 ½
3 » Փարիզի »	23

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊՈՆՍՕԼԻՏ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ։Սէրի]	22 28½
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուելաւ »	22 28⅓
Կէս օրին »	22 30
Թաղվիլաթը Օսմանկիէ երէկ երեկոյ	83 04
» » ժամ 5ին	83 06

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Փոխառութիւն Ա։ Սէրի	51
» Բ։ »	27 ½
» Ը »	22 30

ԲԱՅԵՏԵՍՈՒՄՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	43 4
Գրէտիտ ժէնէրալ	» »	7 30
Պանք տը Փարիս	» »	4 28
Սօս. Նանտ է վալէօր	» »	4 15
Ռէժի	» »	16 39
Թրամուէյ	» »	602
Բուտվէյի երկաթուղի	Ֆր.	81 87½
Բաժնեթուղթ Լաւիսսոմի Դ. կ.		96

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. 100
20 ֆրանքնոց	» 87 10
Անգլիական ոսկի	» 110
Մարք Գերմանական ոսկի	» 197
Իմպէրիալ	» 89 20
Գրիմից	» 51 13
Բուպլ Պղնաղամ	» 9 07
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	» 197 32
Մանը արծաթ	» 101 10
Մէճիտիա	» 98 30
Թասֆիյէ	» — —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 16 Օգոստոս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 85
» » 4½ %	105 60
Օսմանեան ոսկեսնոսիտ Սէրի Դ.	20 90
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	457 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	431 25
Օսմանեան երկաթուղի	82 87½
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	380 37½
Պանք Օթոման	566 25
Քրէտի Լիոնէ	801 25
Իտալական Ռանթ 5 %	91 50
Եգիպտական միացեալ	492 50
Զէյ Լոնտրայի վրայ	25 19
Օսմանկիէ Օսմանեան քոնսոլիտէ	380 62½

ԼՈՆՏՈՆ, 16

Անգլ. քոնսոլիտ	97 25
Օսմ. » Սէրի Դ.	20 56
» » » Ա.	50 ½
» » » Բ.	27 ½
» » » Դ.	20 ¾
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 ¼
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆթիս Լոն)	92 ½
Պանք Օթոման	12 ¾
Ատընի երկաթուղի	20 ¼
Դասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիյէ)	97 ¾
» առանց. (բրիվիլէժիէ) 1890	103

ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

Մեսրոպ էֆէնտի Նուպարեան, Ֆրանսերէնէ հայաշխարհիկ Բառագրքի հեղինակն, հետեւեալ նամակն ուղղած է նոր Բառագրքի հեղինակ Սիմոն էֆ. Գաբամաճեանի։

ԻԶՄԻՐ 13 Յունիս 92

Մեծ. Սիմոն էֆ. Գաբամաճեան
ի Կ. Պոլիս

Մեծարգոյ Տէր,

Ստացայ ձեր յօրինած բառգրքէ օրինակ մը՝ զոր պատիւ ըրած էիք խրկելու ինձ։ Հարեւանցի քննութիւն մը բաւական եղաւ համոզել զիս թէ օգտակար գործ մը յօրինած էք։ Գրաբառ լեզուի բառերու յարած էք նորաբանութիւններ և գաւառական բառեր՝ ընտրական բառական անսադիւտ ոգի մը ցուցնելով, միեւնոյն ժամանակ աղերու իմաստուն խնայասիրութիւն մի գործ դրած էք՝ որ հարկաւ պիտի նպաստէր ձեր բառգրքի համեմատական ճոխութեան։ Այս նպաստաւոր պայմաններով ձեր երկն կոչուած է հայ լեզուի ուսման լաւ սատար մը լինելու և օգտակարապէս ծառայելու չէ թէ միայն նորուններու՝ այլ և բաւական յառաջադիմներու իսկ։ Զը հնորհաւորեմ ուրեմն ձեր «Նոր բառագիրքը հայերէն լեզուի», փափաքելով որ ձեր տաղանդը ծնունդ տայ ուրիշ կարեւոր երկասիրութեանց եւս՝ որք տարկոյս չունիմ թէ պիտի ներկայացնեն միշտ այն գործնական առաւելութիւններն՝ որոնցմով օժտուած է ձեր երկը։

Հաճեցէք ընդունիլ իմ անկեղծ յարգանքս։ ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ՊԱՐԱՊ ՀՈՂԵՐ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Այս խորագրին տակ՝ Առ-Աբրամ Լոքէէն իր շարաթ աւուր թուով յօդուած մը հրատարակած է, որ գրամատեաց կողմէ ուրիշ ուշադրութեան առնուելու արժանի է։

Ցայտնի է թէ յոյժ բազմաթիւ պարապ գեւեր կան ի Կ. Պոլիս։ Բոլոր մեծ արուարձաններուն մէջ, ինչպէս Բերա, Ղալաթիա, Պոլիս, Սկիւտար եւ Դատրգիւղ, ինչպէս նաև Վոսֆորի փոքր գիւղերուն մէջ, Կղզիները, Այ-Ստեփանոս, Մարբիրէյ և Եէտի-Գուլէ, անհնար է քայլ մը առնուլ առանց նշմարելու պարապ հողեր զոր գրամագլխոց չ'գոյութիւնն ամլութեան դատապարտած է։ Պարբերաբար ծագող հրդեհներն, ամբողջ թաղեր աւերակ դարձնելով՝ աւելի ևս կը ծանրացնեն իրաց այս վիճակը, որ ցաւալի է երբեակ տեսակէտներով։ 1. Վարձքերու աղուութիւնը մայրաքաղաքիս բազմամարդ թաղերուն մէջ իր բարձրագոյն կէտին հասած է, այնպէս որ ծանր բեռ մը դարձած է ընտանեաց տէրերուն համար։ 2. Տեղական դրամագլուխք, քիչ շատ յիմարական ձեռնարկութիւններու շահագործման կամ արժեթղթոց ու վիճակահանութեան տոմսերու գնման յատկացուելով՝ չեն կրնար օրինաւորապէս ու ապահովապէս արդիւնաւորուիլ։ 3. Հրկիզեալ տանց աւերակներու երեւոյթը, նորակառոյց չէնքերու մէջտեղ, մայրաքաղաքիս բարեզարդուիլեան չը նպաստելէ զատ, վրանոցի կենթարկէ անցորդներն, որք հովի հարուածէ մը տապալուող ծխնելոյղի մը կամ կիսաւեր պատի մը կործանումէն կրնան վնասուիլ։

Գործնական միջոց մը կայ այս անպատեհութեանց առաջն առնելու, այն է ընկերութիւն մը կազմել որ նպատակ ունենայ այդ կարգի հողերուն վրայ տուներ կառուցանել, ածան դընով վարձու տալու համար։ Ըստ որում Կ. Պոլսոյ մէջ բնակարանաց վարձքերն յարաճուն կերպով կը բարձրանան եւ միւս կողմէ շինուածանիւթք և աւուրչէք ածան են, կարելի է ենթադրել որ այդ կարգի շինութեանց ծախսուած դրամագլուխն 100 ին 15 ով շահագործուած պիտի ըլլայ։ Այս պայմանաց մէջ, եթէ նկատողութեան առնուի մանաւանդ թէ աւելի մեծ տոկոս բերող ձեռնարկութիւններ կը պակսին ասա, դիւրին պիտի ըլլայ հետեւցունել թէ այս կարգի ընկերութիւն մը աքանչելի գործեր ընելով հանդերձ՝ մեծապէս պիտի նպաստէ մայրաքաղաքիս բարեզարդուիլեան ու ընակաց բարեկեցութեան։ Իսկ հողատեարց ունենալիք շահն, այս պարագային մէջ, ակներեւ է։ Իրենք՝ փոխանակ անօգուտ և ապարդիւն կերպով կալուածական տուրք վճարելու իրենց պարապ գեւերնելուն համար, անոնց վրայ կառուցուած պիտի տեսնեն սիրուն չէնքեր որք, դիմավճարի դանդաղ այլ ապահով դրամագլուխ՝ իրենց պիտի պատկանին, ընկերութեան հետ որոշեալ պայմանաժամու մը մէջ։

Առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, Առ-Աբրամ Լոքէէը կեղրակացունէ թէ Եւրոպոյ զանազան մասանց մէջ, գլխաւորաբար Անգլիա՝ ուր արդիւնաբերական ինդիրներն այնքան գործնական լուծում մը կը ստանան, այս կարգի ընկերութիւնք օր աւուր կը բարգաւաճին ի մեծ չահ դրամագլխոց ինչպէս նաև յօդուտ ժողովրդեան ադքատ դասակարգին։

* *

Լ. Հէրբէր իւր երեկի խմբագրականաւ խօսելով Առ-Աբրամ Լոքէ-ի այս առաջարկին վրայ, որուն օգտակարութիւնը չի մերժեր, կ'ըսէ սակայն թէ այսպիսի ձեռնարկութեան մը սկսուելէ առաջ՝ հարկ է որ Կ. Պոլիս կոյսերներու կատարեալ դրութիւն մը ունենայ, գիտական պահանջմանց համապատասխան եղանակաւ գործադրուած։ Մայրաքաղաքիս բարեզարդութեան համար Առեւտրական Սենեկին յայտնած փափաքը գովելի է, սակայն յիշեալ հասատատութիւն իր լրագրին ազդեցութիւնն ի գործ դնելու է ինքպատ կոյսերներու խնդրոյն։ Հարիւր հազարաւոր բնակիչներ պարունակող քաղաքի մը մէջ, առաջին հարցումը զոր պիտի ընէ մէկն որ հող դնել կ'ուզէ, սա պիտի ըլլայ թէ առողջապահութեան տարրական պայմանները գործադրուած են այդ քաղաքին մէջ։ Այսօր, ստիպողական չէ «վարձու տուներ»ու շարը մը կառուցանել, որք՝ ըստ ինքեան ագեղ ու վատառողջ, տանապատիկ աւելի վատառողջ կը դառնան կոյսերներու չգոյութեան պատճառաւ։ Թող այդ գետինները պարապ մնան մինչեւ որ կոյսերներու կատարեալ դրութիւն մը հաստատուի։ Մինչեւ որ այդ առաջին քայլը չառնուի, կ'եզրակացունէ Լ. Հէրբէր, նոր շինութեանց ու քաղաքին բարեզարդուիլեան վերաբերեալ ծրագիրք առաւելութիւն մը չեն ունենար և անոնց իրագործումին անօգուտ կ'ըլլայ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՖՈԼԵՐԱ

Գ.

Այս չորրորդ յօդուածին մէջ որուն յապաղման համար ներողութիւն կը խնդրեմք մեր ընթերցողներէն՝ պիտի խօսինք համառօտիւ հնտախտը դարմանելու նոր մեթոտներուն վրայ։ Թէեւ դարմանումը բժշկաց համար աւելի պիտանի կ'երեւի, սակայն արդի ընթերցասէրք պահանջելով ինչպէս ամեն խնդրոյ՝ նոյնպէս բժշկութեան մասին՝ հարեւանցի գաղափար մը գոնէ ունենալ, որով կարենան ուսեալ անձանց ընկերութեանց մէջ փոխանակ իբրեւ ոգէտ ունկնդիր գտնուելու, երեւան գալ իբրեւ ուսումնական և իրազեկ անձ մը, պատշաճ համարեցինք գիտական նորութիւնները ամփոփելով ներկայացնել այն կարգի անձանց, որոնք հետամուտ են այսպիսի տեղեկութեանց և որոց թիւը հետզհետէ կ'աճի և կը բազմանայ նաեւ մեր մէջ։

Շրջան Ա.

Հնտախտի ժամանակ, երբ մարդ թեթեւ փորհարութիւն մ'ունենայ, առանց ժամանակ կորսնցնելու՝ պէտք է զայն դարմանէ։ Ափիոնի ոգին՝ որ «լաւանօմ» անունով հանրածանօթ է, քան և չորս ժամուան մէջ 10—30 կաթիլ կը գործածուի, այսինքն կը խմուի քիչ մը ջուրով կամ հաւմանոր ծաղկի մը թեթեւագոյն խաշած ջուրով։ Այն տեղեր, ուր գործաւորաց կամ ադքատ մարդոց բազմութիւն մը կայ, Տոքթ. Քրէքիլի յանձնարարած հետեւեալ փոշին յոյժ օգտակար կրնայ ըլլալ՝

Sous-nitrate de bismuth
«Պիզմութ» 100 կրամ
Opium (Ափիոնի փոշի) 1 »

Այս փոշին ամանի մը մէջ դնելու է և ով որ փոքրիկ խիթ կամ փորհարութիւն ունենայ, սուրճի դգալ մը ուտելու է։

Իբրեւ նորութիւն վերոյիշեալ վաղնջական դեղաբանութեան, պէտք է յաւելումք հետեւեալ դեղերը՝ 1°. Acide lactique (կաթի թթուուտ), որ ըստ ուսուցչէ Հաէմի, Տիւժարտէն Պոմէցի և այլոց՝ քոլերայի մէջ մեծ ազդեցութիւն մ'ունի և որ կը գործածուի օրական 2—10 կրամ նարնջի կեղեւին օշարակին մէջ։

2°. Renzo-naphtol, զոր վերջերս գլուխ անուանի Ֆրանսացի քիմիագէտ դեղագործք Իվոն և Պէռլիոզ։ Այս դեղ եւս առանձին կամ Salicylate de soude բուսած դեղով միացեալ խիստ օգտակար կերպով կը գործածուի ստամոքսի մանաւանդ աղեաց ալոտային խմորումները և նեխումները արգիլելու համար։

Շրջան Բ.

Ափիոն, վերոյիշեալ քանակութեան կրկնապատիկը, մինչեւ իսկ «մորֆին»ի աղերուն ենթամորֆային ներարկումնք (Injection sous-cutanées)։ Փոխումը՝ եթէ շատ է, քիչ քիչ եւ շատ շատ խմել Վիշիի ջուր, որուն մէջ քիչ մը սառոյց պիտի գտնուի։ Իբրեւ ամենագ՝ հաւկիթի ապտակուց մը 50 տրամ ջուրի մէջ խառնուած, թէյ, որուն մէջ քիչ մը ռոմ, գոնեագ, կամ «քիրշ» պէտք է դնել։

Թէպի առթիւ չենք կրնար դադար արգիլել յիշեցնելէ թէ անոր տեղ ուրիշ բան մը կարելի չէ յանձնարարել, ինչպէս որ հացի տեղ յարդ կամ գարի ուտել չենք կրնար խրատել՝ կեղծ ադքատասիրաց։

Շրջան Գ.

Ամենէն վտանգաւոր շրջանն այս է։ Այս շրջանին մէջ է որ ադիքներէ ահագին քանակութեամբ ջուր արտադրուած լինելով՝ արեան ամբողջ զանգուածը զգալի կերպով պակսած է և այս արիւն թանձրացած ըլլալով դժուարութեամբ կը շրջի երակաց մէջ։ Չկրնար հարկաւոր թթուածին առնել վերանորոգուելու համար և թթուածուելով կը բեռնաւորի, միեւնոյն ժամանակ սիրան ալ գամ քան զգամ ուժաթափիլ կ'սկսի։ Պէտք է ուրեմն արգիլել հիւանդին մահը, որ կը պատրաստուի արեան շրջանին կասելովը եւ շնչահեղձութեամբ։ Ասոր համար երեք մեթոտ առաջարկուած է, զորս ի տասրև կը մանրամասնեմք։

Մէթոտ Ա.—Հիւանդը տաքցնել ոտքին տակը տաք ալիւս դնելով. խոզանակով կամ մազէ ձեռնոցով չոր չոր շփելով, օղիով կամ քաւուրային քացախով թրջած ֆանէլայի շփումներ կատարելով, հիւանդը տաք ջուրի մէջ նստեցնելով և տաք բարպելիքներ խմցունելով։

Մէթոտ Բ.—Գրգռիչ ըմպելիք, որպէս են թէյ, երիցուկ (փափաթեա), անանուխ (նանէ). Թրնջխոտ (օղալ օթը) խակուէ, Ջերմօղի (փոնճ)։ Acetate d'ammoniaque) օրական 8-10 կրամ, եթէ 1-2 կրամ։

Մէթոտ Գ. Այս մէթոտն է ամենէն աւելի ուշագրաւը և կը գործադրուի կապոյտ արեան երակներուն մէջ ներարկելով ազի ջուր, թանձրացած արիւնը հեղանուտ ընելով, որով և արեան շրջանը դիւրացնելով։ Այս մէթոտը առաջին անգամ 1832ին Լադդա անունով Սկովտիացի բժիշկ մը գըտաւ և թէև անկէ ետքը քանի քանի անդամներ փորձուեցաւ, սակայն օգուտ մը չը տեսնուելուն համար այս մէթոտը գրեթէ բոլորովին մոռցուեցաւ։ 1884ին երբ հնտախտը երեւցաւ ի Ֆրանսա, ուսուցիչ Հաէմ նախ չուներու վրայ փորձելով տեսաւ որ ազի ջուրի ներարկմամբ արիւնը կընայ կրկնապատկել առանց որ և է վնաս բերելու, բաց ի երիկամանց վաղանցուկ անենան խանգարմունքէ։

Մասնաւոր կերպով պատրաստուած հեղուկներ՝ երբ կը մուծուին արեան մէջ, հիւսուածոց՝ առ ի չգոյէ ջրոյ՝ ցամքելուն առաջքը կ'առնուի, արեան ներքին ճընշումը կ'աւելնայ, անոր շրջանը և վերանորոգումը կը վերսկսի, ջերմութեան անհաւասար բաշխումը կը դադրի, վերջապէս արեան և հիւսուածոց մէջ գտնուած այն թոյներ, զորս միքրոպները կը չինեն աղեաց մէջ՝ կարտաքսուին և կեանքը, միով բանիւ, կը վերադառնայ։ Ահաւասիկ այն ազի ջուր, զոր կը ներարկէ Հաէմ.

Թորեալ ջուր 1000 կրամ
Անարատ աղ (Chlorure de sodium pur) 5 կրամ
Նատրոնի արջասպատ (Sulfate de soude) 10 կրամ

Այս ջուրին տաքութիւնը 38°ի և 44°ի մէջ պիտի ըլլայ և մէկ քառորդ ժամու մէջ պիտի ներարկուի երկու լիտրէ մինչեւ երկու լիտր և կէս։ Ընտրելի երակը արմուկի ծալքին մէջ գտնուող երեւելի երակներէն մէկն է որոցմէ կ'առնեն սովորաբար արիւնը։ Մ'որթը փոքրիկ եռանկիւնի ձեւով կը կտրուի մկրատով մը, երակը երեւան կը հանուի, երակը կը ձեղքուի և քիչ մը արիւն հոսեցնելէ ետք ներարկու գործիքին բարակ ծայրը երակին մէջ մտնելով ներարկումը կը կատարուի։

Հետեւանք ներարկման։—Կարծես թէ յարութիւն մ'է որ կսկսի, ինչպէս կ'ըսէ Պ. Հաէմ, հիւանդը կ'ուշաբերի, կծկումները կ'անհետանան, հանդստութեան ճշմարիտ զգացում մը կ'ըզգայ։ Բաղկերակը զարնել կսկսի, շնչառութիւնը գործողութեան սկիզբը թէեւ աւելի դժուար կը լինի, սակայն քիչ ետքը խորունկ, ընդարձակ և կանոնաւոր շնչառութիւն մը կսկսի, մորթին սեւորակ գոյնը կը փարատի ընդ փոյթ, ջերմութիւնը, եթէ 38°էն վեր էր նախ քան ներարկումն, կ'իջնէ, իսկ եթէ 37°էն վար է, անմիջապէս կ'ելնէ։ հիւանդը զողզղալ կսկսի, մէզը մինչեւ 12 ժամ արտադրուիլ կսկսի։ Ստամոքսին եւ աղեաց անհանգստութիւնները մինչեւ 24 ժամ կը դադրին։ Նպաստաւոր պարագայից մէջ այս միակ ներարկումը բաւական է, բայց եթէ 10 ժամէ ետք յոգի նշանները վերսկսին, երկրորդ անգամ մ'եւս կատարել պէտք է ներարկումը։

Բնականաբար ամեն հիւանդ այս մէթոտով չաղէկնար, ծերերը, գինովները, այլ եւ այլ կերպերով վատակարգեկ անձինք գրեթէ ճակատագրապէս դատապարտուած են։ Պ. Հաէմ իւր դարմանած 90 հիւանդներէն 27 ը ազէկցուցած է, որ ըսել է գրեթէ հարիւրին 30։ Առաջին հայուածքով այս թուահամար՝ մեթոտին արժէքը կոտրել կը թուի, սակայն պէտք է գիտնալ թէ Փարիզեան ուսուցչին ազատած այդ 27 անձինք մեր սովորաբար գիտցած դարմանման եղանակներուն և ոչ միայն միջոցաւ կարելի էր բուժել։ Ուստի եթէ, ինչպէս կը պնդէ ներարկման մեթոտին վերատեղիչը, առանց ժամանակ անցնելու հիւանդը քիչ մը ծանրանալուն պէս, ՅԱՏ անվնաս և գրեթէ միշտ օգտակար գործողութիւնը կատարուի, հիւանդաց ամենամեծ մասը կ'ազատի։

Այս համառօտ տեսութենէն լաւ իմացուց թէ բժշկութիւնը մեծամեծ յառաջդիմութիւններ ըրած է ինչպէս ուրիշ հիւանդութեանց, նոյնպէս նաեւ հնտախտի մասին։ փուռ է կարգ մը գռեհկի կամ մերթ ընդ մերթ գռեհկանալ ուզող անձանց խօսքը թէ բժշկութիւնը դեռ տղայ է, օրօրոցի մէջ է և այլն։ Բառանորդի դրութիւնը որ ի բազմաց հետէ արգիլած է ժամանակին տարածումը արտաքոյ իւր որօրանին, անշուշտ հնտախտի մասին ալ մեծ ծառայութիւն մատուցած է, ինչպէս այսօր իսկ ականատես ենք թէ ի՞նչպէս այդ դրութեան լաւ կիրառութիւնը, շնորհիւ մեր Օգոստ. Կայսեր, դերծ կը կացուցանէ մեր երկիրը շարաչուք համաճարակին արշաւանքէն, մինչդեռ ուրիշ ժամանակներ երբ այդ դրութիւն պարագայից բերմամբ պէտք եղածին պէս ի գործ չէր դրուեր, ախտն ալ կրցած է մուտ գտնել հոս կամ հոն։

Նոյնպէս բժշկութեան յառաջդիմութիւնն է որ հականեխական մեթոտն ստեղծելով և կատարելագործելով, համաճարակները կարգիլուն երբեմնի սոսկալի կոտորածները ընելէ։

Ի՞նչ ըսելու է, հուսկ ուրեմն, Հաէմեան կենսատու մեթոտին, որ մեռելներուն իսկ գոգցես յարութիւն տալու չափ բարիք կը գործէ։ Ցառաջիկայ ասկէ աւելի ի՞նչի արդեօք կը սպասէին։ Ցոյութեամբ, ազատութեամբ, զրկումով և այլ և այլ զեղծումներով փոած, հոտած մարմի՞նները վերկենդանացնել, զայս թո՛ղ ուրիշ աշխարհի մէջ երթան տնտեսել։

ՏՐ. Ռ. ՌՕՊԻՆՍՈՆ

ՎՕԹԿԱՅ

Առ բարեկամս Մ. Ղ.

Կարծես փայլուն ծեծ մ'եմ կերեր
Կամ՝ սանդուխէ մը վար զլորեր,
Այնքան մարմինս կ'զգամ ուժաւ,
Ոտքերս իմն չեն— մի խնդաք շատ—
Գլուխիս մէջ զոյլ մը կայ որ
Կ'դառնայ ծանր անոնգ մի պար,
Իսկ բերանս չոր է եւ լեղի,
Թեւս շարժելու կ'դանդաղի,
Ինչո՞ւ, կ'ըսէք, ի՞նչու, ի՞նչ կայ,
Ոչինչ, ոչինչ միայն վօթկայ,
Վօթկայ միայն՝ անմեղ հեղուկ
Որ հով մարդուս կուտայ փախուկ՝
Է լոկ պատճառ որ այսօր ես
Ունիմ այս ճիք ծմրած երես։
Երէկ երբ նաւն ողջերթի մենք
Դացեր էինք։ վօթկայ խմենք
Ըսին ոմանք, վօթկան բերին՝
Եւ պարպեցի բաժակ մը լուին,
Ո՛ւռ, բո՛ւռ, կրակ, իմ պարանոց
Կարծես զարմաս մի փոքր հնոց,
«Բարեկամներ, ի՞նչ է ասիս»,
Ծռմռտելով իմ դէմքն ըսի,
«Վօթկայ», ըսին, «վօթկայ, վօթկայ,
Օգուտն ատոր վերջէն կուգայ,
Ամառը՝ նախ կ'տաքցնէ,
Ապա՝ կարծես թէ լոկ ծիւնէ
Ըմպելի մ'ես կլեր առողջ
Որ կ'զովէ մարմինդ ամրողջ»։
Պահէ մ'ետք այս բնտիր ջուրէն
Բաժակիկ մ'ալ կ'ըմպեմ նորէն,
Բիչ մ'ետք հաս մ'ալ եւ աւելի
Վերջ՝ զովարար այս ըմպելի
Կ'սկսի սահիլ իւղի պէս վար,
Եւ ձեռքս օդին մէջ, ոչքս վառ,
Բառերն կ'սկսին թափիլ շուրթէս
Ցառակ, որոշ եւ դէզուէդ.
Կ'հասնի ժամն արացօրէն
Բաժնուելու մեր ընկերէն,
«Երթաս բարեւ», կ'ելնենք ցոմբոր,
«Ինչ պիտ'ընենք», կ'ըսեմ, հիմակ,
Մարդ երբ կ'ըմպէ այսքան վօթկայ՝
Ալ չէ կարող երթալ շուկայ,
Մանաւանդ երբ իբրեւ անուրջ՝
Շէնքերն զլմիզ կ'սպարեն շուրջ»,
Դարեչուրն ջինջ եւ փրփրալի,
Ցանկարծ այրին մեր կ'փայլի,
Օ՜ն, Դրեմերին կ'երթանք իսկոյն
Ըմպել նեկտարն այդ ոսկեգոյն,

. . . . . .

Եւ արթնցայ յանկարծ առտու
Անկողնիս մէջ, բերան թթու,
Գլուխիս տաք, մրտս պղտոր,
Իսկ ծակատս՝ ծաց, քրտնաթոր,
Ջուր, ջուր, լաւ մը քամել չ'ինչ
Նոյն պահուն ինձ կ'Ցուէր ոչինչ,
Եւ ապշութիւն մը կար վրաս,
Արդեօք իրա՞ւ էր թէ երազ,
Մենեակիս մէջ ինչո՞ւ աստ անդ
Կար ծովախոտ նշաններ ժանտ,
Ի՞նչպէս սենեակս առջի զիշեր
Եկեր էի չէի յիշեր,
Սակայն բիչ բիչ միտքս կուգայ
Նաւը, ողջերթ, եւ··· եւ վօթկայ,
Վօթկան ուրեմ՞ն այս զուարթուն
Վիճակով դիս բերեր էր տուն
Իսկ զովին՝ որ ես տարէն ետոր
Պիտ'զգայի՞ չ'կար իսկ հետոր,
Եւ ուխտեցի չ'ըմպել վօթկայ,
Զի ուր վօթկայ՝ այն տեղ փոթ կայ։

ՄԻՔԱՆ ՎԱՐԹԵՏԵԱՆ

Յուլիս 1892, Իզմիր

Ասի անտի

ՃՕՆ ՌԻՒԿԼԸՍ

Ուալանտէն (Բալիֆոռնիա) հեռագիր մը կը ծանուցանէ Ճօն Ռիւկլըսի ձերբակալումը, այդ նահանգին ամենէն ահաւոր աւազակներէ մին, որ քանի մը շաբաթ առաջ իր կրսեր եղբօր հետ կողոպտած էր Ռեանիկի սուրհանդակը և սպանած Մեսաժրրիի գործակալը։

Ճօն Ռիւկլըսի ձերբակալումն յոյժ եւզրական եղած է։ Ցիշեալ գործակալը՝ Մոնկոմէրի, որ առանձին էր ձեռգնաբերն մէջ, սպանուելէ առաջ, իր բեվոլվէրը երկիցս պարպած էր երկու աւազակներուն վրայ և վիրաւորած էր կրսեր եղբայրը, որ երեք չորս օր ետքը ձերբակալուած էր անտառի մը մէջ ուր իր եղբայրը թողած էր զինք կիսամեռ, անոր կողոպտուին բաժինն ալ գողնալէ ետք։ Արդարեւ սուրհանդակին կառուղին ձեռքէն առած էին Մեսաժրրիի արկղն որ կը պարունակէր քանի մը միլիոն տոլար։

Անկից ի վեր, Ուիքոֆ ոստիկանապետն և իր գործակալները կը հետապնդէին Ռիւկլըսը և մօտէն կը պաշարէին զայն, առանց երբէք ձեռք ձգել յաջողելու։

Սակայն Ուիքոֆ կ'իմանայ թէ Ռիւկլըս ապաստանած էր Ուալանտ քաղաքը և զայն կը նշմարէ հոն՝ երբ աւազակը ճաշարան մը կը մտնէր ճաշելու համար։

Ճաշարանին դուռը ծգելով իր ոստիկանները, ոստիկանապետն ալ ներս կը մտնայ և կ'երթայ Ռիւկլըսի դիմացը կը նստի։

Աւազակը, որ դպրոցական ընկեր եղած էր ոստիկանապետին, անմիջապէս կը ճանչնայ զնա և ձախ ձեռքը բռնած քարտէսին հետ ծածկուելով, աջ ձեռքովը կը փութայ զրպանէն դուրս հանել բեվոլվէրը։ Բայց Ուիքոֆ որ արդէն իրենը ձեռքին մէջ ունէր, աւազակին վրայ կրակ կ'ընէ և ծանրապէս կը վիրաւորէ զայն միզն։

Պայման ձայնէն գործակալները ներս կը խուժեն ճաշարանէն և կը բռնեն Ռիւկլըսը, որ յուսահատօրէն կը մաքառէր, հակառակ իր վէրքին։

Աւազակը քաղաքին բանտը կը տարուի, և այնքան արիւն կորսնցուցած էր որ կը նուազի հոն հասած ատենը։

Սակայն կը յաջողին խելքը գլուխը բերել, և երբ բժիշկը կը ծանուցանէ իրեն թէ պիտի մեռնի, Ռիւկլըս նամակ մը կը յանձնէ ոստիկանապետին, որուն մէջ կը խոստովանի իր ոճիրը և զոր իր ձերբակալումէն քանի մը օր առաջ գրած ըլլալու էր։

ԵՒՐՈՊԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Վերջերս հրատարակուած վիճակագրոյցի մը համեմատ, յորում նշանակուած են Եւրոպոյ մէջ երկաթուղիներու յառաջդիմութիւնն և իրենց համագումար երկարութիւնը, այսօր 222,926 քիլոմէթր է երկաթուղեաց ամբողջական երկայնութիւնը։

Այս գումարին մէջ Գերմանիա ամենէն մեծ բաժինն ունի, 41,002 քիլոմէթր։

Յետոյ կուգան, Ֆրանսա՝ 36,895 քիլոմէթրով, Անգլիա՝ 32,673, Ռուսիա՝ 30,957 և Աւստրիա՝ 24,113։

Սպանիա՝ 9678 քիլոմէթր երկաթուղի ունի, Շուէտ-Նորվեկիա՝ 9450, Պելգիա՝ 5008, Հոլանտա՝ 3014, Զուիցերիա՝ 3000, Ռումանիա՝ 2475, Փորթուկալ՝ 2060, Տանըմարքա՝ 1969, Թուրքիա՝ 1611, Յունաստան՝ 706, Սերպիա՝ 538, վերջապէս Մալթա կղզին՝ 16 քիլոմէթր միայն։

1891 տարւոյ միջոցին եւրոպոյ մէջ երկաթուղեաց երկայնութիւնն աւելցած է 8,000 քիլոմէթր, այսինքն, շահագործեալ գծերուն հարիւրին 1,81ը։

ՆՇԽԱՐ ՆԱՐՈՒԼԷՈՆԻ ԲԱՆԱԿԷՆ

Ռօնի քաղաքապետ Պ. Ռիվօ այս օրերս այցելեր է ի Լիոն հայր Վիվիէնի, երիցագոյն զինուորն Ֆրանսական բանակին, որ այժմ նոյն քաղաքին ծերերու հիւանդանոցին մէջ է։

Հայր Վիվիէն ծնած է ի Լիոն 1786 յուլիս 28ին, հետեւապէս հարիւր վեց տարեկան է։ Սէնթ-Իլէնի պատուանշան ունի։ Նաբոլէոնին հետեւած է շատ մը տեղեր, Սէն-Պերնարն անցած է անոր հետ և ի միասին Միլան մնած է։

Հայր Վիվիէն քսան երկու արշաւանք ըներ է։ Ի Պերեզինա, հինգ վերք առեր է, գնդակ մը միուեր է սրունգին մէջ, որմէ երբէք դուրս չէ հանուեր։ Վերջապէս ի Վաթերլօ, մասն կը կազմեր կայսերական պահակագունդին՝ զօրավար Բանպրոնի հրամանաց ներքեւ։

Իր առողջական վիճակին վրայ Պ. Ռիվոյի հարցման ի պատասխանի, Վիվիէն կըսէ աշխուժիւ.

—Երբէք հիւանդ չեմ եղած, ամենեւին խեղութիւն չեմ ունեցած, յուսամ որ տակաւին յիսուն տարի կ'ապրիմ։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԱՆՁՐԵՒ

Վիեննայէ առնուած հեռագրի մը համեմատ, վերջերս հետեւեալը դիտուած է Պիէլինայի մետէորաբանական դիտարանէն ի Պոռնիա։

Յունիսի 22 էն 23ի գիշերը, ուժգին փոթորիկ մը ծագեցաւ Պիէլինայի վրայ։

Այս փոթորիկ երկու ժամ տեւեց։ հեղեղման անձրեւին հետ ողջ ձուկեր կիյնային։

Ցաջորդ առտու, փողոցներուն և դաշտերուն մէջ, ամենուրեք կը ժողվէին այդ պզտիկ ձուկերը։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Երկու բարեկամաց միջեւ։

—Բարեկամ, Էմիլ Զօլայի «Լա Թէռ»ը ունի՞ս։

—Ո՛չ, կը պատասխանէ միւսը զարմանալով։

—Վաղը Վայսի գրատունէն հատ մը կը գնէ՞քինձ...

—Ի՞նչ, գրամաճառները լաթ ծախե՞լ սկսան։

—Բարեկամս,... լաթ չէ ըսածս, կը պատասխանէ հարցնողը, հազիւ զսպելով խնդուքը, Էմիլ Զօլայի «Լա Թէռ» անուամբ վէպը ըսել կուզեմ։

* * *

Դասարանի մէջ։

Դասատուն։ — Ըսէ, Աղա՛սի նայիմ, որո՞նք են տարրերը։

Աղջիկը։—Ջուրը, հողը, կրակ...

Դասատուն։ —Միւսը՞...

Աղջիկը —Աւելի չեմ գիտեր

Դասատուն —Ի՞նչպէս չես գիտեր, այն որ չատ արկածներ կը պատճառէ։

Աղջիկը —(Ցանկարծ) Երկաթուղին։

* * *

Գարեջրատան մէջ։

—Ձեր գարեջուրը շատ գէշ տեսակէ է, կըսէ յանախորդ մը, ստամոքսս գէշ բրաւ։

—Գարեջուրս շատ ընտիր է. պարո՞ն, ընդհակառակն գէշը ձեր ստամոքսն է...

Թ. Շ.

Վ. ՆՇԱՆ Ֆ. ԲՈՐՈՍԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐՆ

1. ԸՆԹԱՑՔ ՇԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ. — Ս. Տարի. Ի պէս Ուսանողաց։ — Ֆրանսացի I. Carré-ի եւ L. Moy-ի սմանցելի մեթոտով պատրաստուած այդ դասագիրքս կը պարունակէ հայերէն շարադրութիւն եւ նշանակութիւն կանոնիցն՝ խօսակցութեան ձեւով մեկնուած, ընդարձակ նախադիր, բառից ուսման եւ պարբերութեանց հրահանգներ, վայելչախօսութեան հոգեր, եւ բարդութեան իբր նիւթ ծառայող ընտիր գրուածներ։ Բարի մը։ «Այս բոլորովին նոր ասողիրքն՝ իւր գործնական գեղջնիր մեթոտով՝ պիտի կը բառնայ Հայերէն եւ Ֆրանսերէն եւ ուսուցման բոլոր դժուարութիւններն, եւ՝ միանգամայն՝ իւր պարունակած բարոյական, բնագրական եւ գրական նիւթերով՝ կը դարձնէ մի սիրեր։ ԳԻՆ 3 դր.

2. ԿԱՆՈՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐՔԱՑՈՒԹԵԱՆ. — Ս. Տարի. ի պէս Ուսանողաց։—Վերոյիշեալ դասագրքին մէջ զետնուած բոլոր հրահանգաց —ղեկցները, նախագիծերուն ընդարձակները եւ վայելչախօսութեան հարցերուն գրագիտները կը պարունակէ։ ԳԻՆ 4 դրշ.

3. ԴՈՐՇՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒԻ.— Թուրքերէն դիւրուսոյց տերմանաբերան (Հայ Հայ)։ ԳԻՆ 2½ դրշ։

Կը զետնուին բոլոր հայ գրավաճառաց մոտ։ Կեդրոնատեղին է՝ թիւ 4, Օսմ. Գրատուն, Կամրջին գլուխն, Սքամպոյ։

Դպրոցաց համար յոյժ զոհացուցիչ գիրք։

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԲՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեզերուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕՃԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գընաճեան-խան։

AU LOUVRE

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ն. ԹԻՊԵՐԻՈՍ ԵՒ ԸՆԿ.

394, Բէրա, Մեծ Փողոց, 394

ՄԵԾ ԼԻԲԻՏԱՍԻՈՆ ՔՍԱՆ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Օ Լուվրի նորաձեւութեանց վաճառատունը, որ կը գտնուի Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 394, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ ամսոյս 3|15, երկուշաբթիէն սկսեալ, ի վաճառ պիտի հանի իր բոլոր ապրանաց մթերքը՝ բրդեղէնք, մետաքսեղէնք, թաշկիներ և այլ բազմաթիւ նիւթեր, բացառապէս նպաստաւոր գիներով և մեթոդը կանգունի հաշուով։ Օ Լուվրի վաճառատունը վստահ է թէ ամեն որ պիտի փութայ օգտիլ այս ՄԻ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԷՆԹԻԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ՈՍԿԻ 1,000,000 **"ՓԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ է Լոնդոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ դումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ՀԱՍՈՒ համար։

34

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կառուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչորդութեամբ ատուրագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եկեղեցի Թիւ 11։ և 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890 » 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » » » 14,135,925

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՔ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ դումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ գլխաւորու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՅԲԷՐԻ

Զաթալճա խաթիճնտաքի ասաքիրի Շահանէնին էթմէք թահնիլէսի մէվգբի միւզայէէտէէ գօնուլմալէ թալիպ օլան վէ չէրայիթիի անլամագ խթէէնէրին թարիխը իլանէն իթիպարէն 1 հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայրէսինէ կէլմէլէրի։

Նօ. 72 2—3

Նէզամիէէ էրզագ անպարը իչիւն միւպայէա օլունանագ օլան 10,000 գբշէէ զէյթունն եաղընընն ազօսթօսը Ռումիլին 10ընճը բաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէհէկի վէ իրթէսի կիւնիւ թէքարրուր խտէնէք ֆիյաթտան 100տէ 5 թէնգիւիւ գապուլ օլունանաղը ճիւէթիւէ իթասընա թալիպ օլանլարընն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 1 2—3

Սիեահ մութահհար մինտէր եարաղըսը գընէի ճէպտամ 5000, պէհէր գընէի ճէպտամ 4 ղրուշ 25 բարա. բօրընէն պէեաղ թաամ թապաղը ատէտ 500 իւա 1000, պէհէր ատէտի 2 ղրուշ։

Նէզամիէէ էլպիսէ անպարը իչիւն միւպայէա օլունանագ իւզրէ մէվգբի միւնագասաեա գօնուլան պալիճատէ մուրագամ 2 քալէմ էչէա ֆիյաթը մուրագամէլերի իւլէ թալիպլէրի էօհսէսինէ օլուպ, ազօսթօսը Ռումիլին ճնճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ, մէզգիւր կիւնէ գարարը գաթիսի վիրիլէհէկիկիտէն իթասընա վէ 8ճնճի կիւնիւ 100տէ 5 թէնգիւիւ թալիպ օլանլարընն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիկէ տայրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 2 2—3

Պինէք վէ մէքեարի հայվանաթընընն միւպայեասընա լիւզում կէօրիւլտիկինտէն, սինէլէրի 5տէն 8է գատար օլմագ վէ պինէք հայվանընընն իրթիճալէրի 1 մէթրօ 42 սանթիմէթրատան ազագը օլմամագ վէ մէքեարի հայվանընընն տախի կէօրիւլէրի միւսաթէր վէ եիւբէ էլվէրիւլի վէ հէր պիր իլէլ ու էմրազընատան սալիմ օլարագ պէտխուդ տախի օլմամագ իւզրէ սալիճի էլ գիքբր էվսաճ իւէ հայվանաթ հէր քէմին եէտիրնտէ պուլունուպ տա սաթմասընը արզու իտէր իսէ Սուլթան Պէեազիտտէ քեայնի միսաֆիրխանէի ասքէրիտէ միւթէէքքիւ սիվարի գօմիսիօնընա էեամը մախսուսէսի օլան ճիւմաա իրթէսի վէ բազար իրթէսի վէ բէնէյէճլիկ կիւնլէրի սատաթ 5ատէն 10ա գատար կէօթիւրմէէրի իլան օլունուր։ Նօ. 3 2—3

Հալէզատէ վէ Համատա պուլունան ասքարքը շահանէնին 308 սէնէսի խյուլը իպթիտասընտան իթիպարէն 1 սէնէլիք իտարէսի իչուն մուգթազի էրզագընն պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարընն թարիխը իլանէն իթիպարէն 1 հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիկէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 69 2—3

Զիթթէլէր հարայի հիւմանէունընտա ասաքիրը շահանէ իւմէրտվէ զալբթանընիլէ էֆիրատը միւիքանէնէին վէ հարայը հիւմանէունա միւսթահտէմ մէմուրկէն վէ իտտէսէ վէ հայվանաթընը 308 սէնէսի խյուլը իպթիտասընտան իթիպարէն 1 սէնէլիք իտարէսէրի իչուն միւպայեա օլունանագ էրզագը միւթէնէվվիա վէ ասիրկէնին պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարընն թարիխը իլանէն իթիպարէն 1 հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիկէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 70 2—3

Պէհէրի 4 մէթրօ 25 սանթիմ թուլընտա 1 ճինս 5 1/2, տիկէր ճինս 3 1/2 սանթիմ գուրբրընտա իքիէրը 100 ատէտ քէսիր սաղիր 2 ճինս հէնտէք պամպու գամըշը միւնագասաեա գօնուլարագ ազօսթօսընն 16ընճը բաղար կիւնի գարարը գաթիսի ֆէրատը 100տէ 5 թէնգիւիւթընն գապուլը մուգարրէր օլտուղունտան թալիպ օլանլարընն ինչատթը ասքէրիկէ տայրէսինէ միւբասաթ խյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 68 3—3

Թիյրան, Ագճէ, Հիսարը Ֆէվմեէ Տարամ վէ մէվգբինտէ պուլունան վէ պուլունտուկընրրբլաճագ ասաքիրը շահանէնին 308 սէնէսի ազօսթօսընը 16ընճը կիւնինտէն իթիպարէն 1 սէնէլիք իտարէսէրի իչուն մահալինտէ մէվգբի միւնագասաեա գօնուլան էրզագը միւթէնէվվիա վէ ասիրկէտէն եէլրլի տագիգատէն նանը ազիպին պէհէր գընէյի ճէպտամ 45, Սէլանիք տագիգին 100 քիլօսընտան 130 քիլօնան, քիւշթ 76, էրզին 71, սատէնին 325, Թուզըն 19, սօղանըն 30, սապօնըն 102, զէյթին 96, չէքէրին 103, ֆասուլեանընը 45, կազըն 50, հաթապընը 350, սէրբէնին 28, քէմիրին 12, գուրու իւզիմին 65, զէյթունըն 32, չաեերին 32, կիեահընը 15 բարաեա մահալի թալիպի էօհսէսինտէն օլտուղունտան թէնգիւի ֆիեաթ իլէ իթասընա թալիպ օլանլարընն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիկէ տարրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 71 3—3

NEVRALGIES ՁԱՎԱՑԻՑ ԱՆԿԱՊ, ՍՆԱՏՈՒԹ, և յդ-ային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին ՏՈՒԹ-ՔՐՈՆԵԻԻ ԱՆԹԻՆԵՎՐԱԼԳԻԱ դեղահատներով։ Տուփը 3 Ֆր.—Պարանոյ գործարանատերց Մոնրեթան գրաշէն, կեգրոնատեղի Դեղ. Ռուսիքէ, 23, Մոնե փոդոբարիոյ։ Ի կ. Պոլիս Մեկնելի և ընկ. դեղավաճառք, և ամէն շաբ դեղարանները։

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ

Հիմնեալ 1852ին

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս. 3,000,000
Յ1 Դեկ. 31ին աւանդ տրուած գումար 1,771,006
1891 Դեկ. 31ին պահեստ 1,362,953
Հասոյթ 1891ին 991,260

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և նաեւ բնաւաստանդասանիէզ։

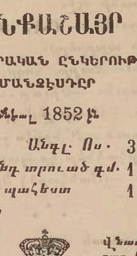

Վնասի ատեն արագ և խղճամիտ վճարում։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իպղլեթ փասխան, Գալաթիա

ՐԻՉԱՐԴ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

VICHY
ՎԻՇԻ
Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)
ԿԱԼՈՒԱՌ ՖՐԱՆՍԷԿՈՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Գուլլար Մոնմարթր
ՀԱՆՔԱՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպիոյ ճանաչեալ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամեն տեսակ լոգարան և դուշ կը գտնուի ոգեստուր, ֆայնէնի ֆլեվան ֆրթիրանց, սապոնարի, փոշրմիզբրեան կոնոսոնի հիւանդութեանց բուժման համար։

Ամեն օր՝ մայիս 15էն մինչեւ սեպտեմբեր 15՝ Թատրոն եւ նուագահանդէս ի Բազինօ,—Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ,—Ընթերցասրահ,—Տիկնանց վերապահեալ սրահ,—Խաղուց, խօսակցութեան եւ գրադարանի սրահներ։

ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Գուլվար Մոնմարթր, 8, Փարիզ։ 427

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՓԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիոյ և Պոլսոյ դէպ. կանոնաւոր գնացք

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէպտեմբեր օգոստոս 17ին Մարսիլիայէն և օգստ. 24ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Կէլ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագրէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմեմէք առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԷՅՈՒԼ
Մանկանէ Սիթէ Ֆրանսէ
5

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՈՒՍԱՎՈՐ

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՐԵՐԿ)

ՄՈՐԻՒ ԶԿԵՆ ԴԱՒՈՏ ԻՒՂ

Իրաւամբ որ ըստ Ն. Պոլսոյ

Գլխաւոր Ներկայացուցիչ Ն. ՊՕՆՏԻՆ Ի Ն. Ն.-Յորք։

Կարիք չունի անորոշաբար է

Մորթ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իգոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղճութիւնը

Թժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է և ամենէն փափուկ սամուքները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գինեվաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱՆ ԷՒ ՀԻՐԵԱԼ

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍԱԶԻՆՃ ԱՍԻԻՌԱՆՍ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՁի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ. Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

140 Պահչէ Գաբու, Մէյմանընքը ասքաք, Ուլիմալ խան։

COMP RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 3 15 Օրէսունդի սուրհանգակ, ժամ 9ին յետ միջօրէի։
Հշ. 4 16 Աւերանգրիոյ ուղղակի սուրհանգակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի մեկնում
Կշ. 5 17 Սեվաստոպոլի սուրհանգակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Երկ. 5 17 Սուրհանգակ դեպի Փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ գարնան, առաւօտեան ժամ 11ին։
Չրք. 6 18 Սեվաստոպոլի սուրհանգակ, ժամ 9ին յետ միջօրէի։
Ուրբ.—գոհար. 5 17. Երեքշաբթի օրը կ պուլսեն դեպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մինչեւ սեպտեմբեր Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պեյրութ, Լաֆա, և Բոր-Զայֆա գացող շոգենաւերին։ 12

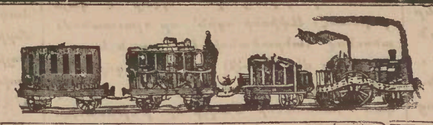

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՄԱ

ԳԻՆ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԳՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Արեւ. ձեղ. Ա.	Կուս. ճամբ. Բ.2 Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Բ.4 Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Թ.62 Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Թ.132 Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Թ.124 Ա.Բ.Գ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. ճամբ. Թ.123 Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Թ.131 Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Թ.61 Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Համբ. Թ. 7 Ա.Բ.Գ.	Արեւ. ձեղ. Թ. 6 Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.			ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 16	6 30				Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ..... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41				Գալատգարու			8 33		
		6 53				Եկեռ-գուլէ			8 07		
		7 12				Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26				Ալյոթեվանա			7 22		
		7 45				Քիւչիւք—Չեքմէճէ ...			7 07		
		8 29				Պաբաթա-գուլէ			6 22		
	9 33	9 05				Չատալճէզ			5 56	6 58	
		9 43				Զաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 53	10 51	10 27				Գասպաչէ			4 20		
		11 27				Ամենլի			3 29		
	12 12	12 09				Ժմ. Զեյթինբուրնու ժամանումը			2 37	4 58	12 09
	12 14	12 40				Մկ. Զեյթինբուրնու ժամանումը			2 12	4 35	12 04
12 03	12 56	1 41				Զորլու			1 26	3 46	
		2 38				Մուրթլը — Քէսքէնլի			12 26		
		3 05				Մէրիսլէր—Զիթթէլիք ...			11 53		
	2 25	3 44				Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 03	2 53	4 30				Պապա—Իպրի			10 39	2 00	9 33
		5 13				Բալը—Աշէյ			9 40		
	3 52	6 03				Ուզունգէօփրու			8 56	12 30	
	4 16	6 47				Բուլէյլի—Պուրկազ ...			7 46	12 31	8 09
		7 13				Դուրլի			7 14		
4 21	5 09	7 39				Ժմ. Ադր. Պոլիս ..... մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15			Մկ. Գասպչէյ ..... ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07					12 32			
5 24	6 12		4 57			Ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17			Մկ. Հարմանլը ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 53			Ժմ. Թրշնօվա-Սեմենլի մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55			Մկ. Գայրաքչա—Հարաքէյ ...		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 58			Գայրաքչա—Հարաքէյ ...		8 01		8 58	4 55
	8 11			10 10		Գայրաքչա—Հարաքէյ ...	12 50			8 25	4 48
	8 47			11 50		Եէնի—Մահալլէ	12 06			7 52	
	9 34			1 07		Բարաքլը	10 50			7 06	
8 38	9 59			1 49		Թաթանից—Թեմանիա ...	9 58			6 29	3 06
	10 25			2 24		Ժմ. Փիլիպէ մկ.	9 04			6 14	
9 23	0 44			2 49		Մկ. Թեմանիա—Թեմանիա ... ժմ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20		Թեմանիա Բաղարճիք մկ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41		Ժմ. Պարամպէյ մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12		Մկ. Պարամպէյ ժմ.	6 00			4 17	
	12 23					Ժմ. Պէյօղլու մկ				4 16	
11 10	12 41					Պոֆիա				4 04	12 14
3 20	4 29					Նիշ				12 34	15
2 10	9 50					Պէյկրաս				5 51	920
8 43	4 48					Պուլատբէշթ				10 55	50
9 40	1 20					Վիէննա մկ				2 40	32 37
3 16	7 20									8 30	8 30

ԳԻՆ. ԿԱՅԱՐԱՆՔ

Կուս. ճամբ. Թ. 512 ամենն օր	Կուս. ճամբ. Թ. 522 ամենն օր	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. ճամբ. Թ. 523 Ամենն օր	Կուս. ճամբ. Թ. 524 Ամենն օր
ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.
5 10		Սէրանիկ (Պիւրճէ) ... ժմ.		10 13
5 44		Թեսալոնիկ ..... մկ		9 41
6 21		Ալմաթովա		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմիւճճէ		8 31
7 31		Կէօրիչէի		7 59
8 05		Մոռնօվսի		7 15
8 13		Ամբրուճիցա		7 06
8 47				6 22
8 57		Տէմիրգապու (Պիւրճէ) ժմ.		6 17
9 42		Քրիսիօլաց		5 43
10 21		Վէճից—Կրաչչ		5 00
11 08				4 10
11 18		Քէսորիլիս ..... մկ.		4 00
12 06		Զէյնիկաբ ..... ժամ.		3 17
12 42				2 41
	1 06	ԻՒՍԹԻՒԹԻ (Պիւրճէ) մկ.		
	1 47		2 20	
	2 42	Ամաբաստ ..... ժամ.	1 44	
	3 15	Գուսմանօվա	1 07	
	3 43	Թաստամոնիէ	12 29	
	3 56	Բրէշնօվա	12 04	
	4 21	Պուգասովիէ	11 46	
	4 34	Պուլիէնէպլէ	11 16	
		Զիկոնիէ	11 00	
	9 38	Նիշ	5 31	
	4 48	Պէլկրատ	10 38	
	1 20	Պուտապէշթ	2 40	
	7 20	Վիէննա մկ.	8 30	

ԳԻՆ ԻՒՍԹԻՒԹԻ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կուս. ճամբ. Թ. 622 Բշ. գշ. ուր. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. ճամբ. Թ. 621 Բշ. գշ. ուր. Ժ. Վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւրճէ) ժամ.	12 29
8 22	Լէյշան ..... մկ.	11 36
9 17	Բաչանիք	10 59
10 27	Վէգիրգոլիդ	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բիշլիթիա	8 16
12 58	Վուչիթան	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹԷՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կուս. ճամբ. Թ. 321 Բշ. գշ. Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Թ. 323 Կիր. Ա.Բ.Գ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. ճամբ. Թ. 322 Դշ. գշ. Ա.Բ.Գ.	Կուս. ճամբ. Թ. 324 Բշ. Ա.Բ.Գ.
9 13	1 40	Մկ. Թրնով-Սէմենլի ժմ.	7 20	2 49
9 38	2 25	Պարարուռնար	6 46	9 15
11 03	3 32	Բանսկ—Մէրլէսի	5 43	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Չարլար	4 42	7 09
1 11	5 41	Սիրիկա—Իրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Լամբոյու ժմ.	2 40	5 10
6 58		Ժմ. Պուրկազ մկ.	9 10	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱԼԱՃ

Կուս. ճամբ. Թ. 231 Բշ. գշ. և ուր. Ա.Բ.Գ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. ճամբ. Թ. 222 Դշ. գշ. և շբ. Ա.Բ.Գ.
7 51	Մկ. Ա. Պոլիս ..... ժամ.	6 35
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէյի — Պուրկազ ...	5 30
10 10	Տիմէթգաչա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պիտիլի	2 31
1 21	Ֆերրէ	1 29
2 32	Ժմ. Տէտա—Ագաճ ..... մկ.	12 20

ԴԻՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

1. Ծառայողական վագրկնները կը ցուցնեն իրենց ուան ժամը 6ին և առաւաւան ժամը 5 59ի միջև եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուա ձանաց ժամանակացոյցը մանաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Զանակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար. և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վերս։

4.—Թիւ 321 վառան կառախմբոյն ի Թրնովա—Սէմենլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ գպպմանագրական կառախմբին։ Հետ։

5.—Թիւ 322 վառան կառախմբոյն ի Թրնովա—Աէմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 գպպմանագրական կառախմբին և Թիւ 131 վառան կառախմբին հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախմբոյն Սկիւտարի մէջ կը հաղորդակցի Զիթթէլիք գացող Թիւ 522 և Սէրանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մաշճաբարձ վագոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պպմանագրական կառախմբոց, որոնք ելան ճանապարհ ցերեկուան ութին, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը
Պէլովային մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայնս ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.— ,, 9.— Կ. Պոլիս Փիլիպէ Պէլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուան վրայ։

9.—Մէջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան առաջ է Սէրանիկի ժամուան վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ